

**De intentie tot inkopen van AOW onder
Nederlanders van Marokkaanse, Turkse en
Surinaamse herkomst met een AOW-gat**

- een kwantitatief onderzoek -

Drs. Robert Goos

Amstelveen, 15 oktober 2008

Projectnummer: 2008 - 16

INHOUD

I	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	4
1.1	Doelstelling van het onderzoek.....	4
1.2	Samenvatting van de belangrijkste resultaten.....	4
1.3	Conclusies.....	8
II	INLEIDING.....	10
2.1	Achtergrond.....	10
2.2	Doelstellingen.....	10
2.3	Methode en uitvoering.....	11
2.4	Steekproef	12
2.5	Rapportage	16
III	KENNIS OVER AOW	18
3.1	Inleiding	18
3.2	Bekend met het recht op een AOW uitkering.....	18
3.3	Bekendheid met het AOW-gat en het effect hiervan op de uitkering	19
3.4	Bekend met mogelijkheid om AOW in te kopen	21
IV	KOSTWINNERS: OMVANG AOW-GAT EN INKOOPINTENTIE.....	22
4.1	Inleiding	22
4.2	Confrontatie met de AOW-uitkering zonder bijverzekeren	22
4.3	Wonen kostwinners met AOW-gat korter dan 5 jaar in Nederland?.....	25
4.4	Intentie tot inkopen van AOW	26
4.4.1	Koopintentie kostwinners die korter dan 5 jaar in Nederland wonen.....	26
4.4.2	Koopintentie kostwinners die langer dan 5 jaar in Nederland wonen.....	28
4.4.3	Motivatie negatieve koopintentie.....	34
V	PARTNERS: OMVANG AOW-GAT EN INKOOPINTENTIE	35
5.1	Inleiding	35
5.2	Confrontatie met de AOW-uitkering van de partner zonder inkoop.....	35
5.3	Wonen partners met een AOW-gat korter dan 5 jaar in Nederland?.....	38
5.4	Intentie tot inkopen van AOW	39
5.4.1	Koopintentie partners die korter dan 5 jaar in Nederland wonen.....	39
5.4.2	Koopintentie partners die langer dan 5 jaar in Nederland wonen	40

VI	INKOOPINTENTIE VOOR DE KINDEREN.....	45
6.1	Inleiding.....	45
6.2	Aanwezigheid kinderen met een AOW-gat.....	45
6.2	Intentie om AOW in te kopen voor de kinderen.....	46

Bijlagen:

Vragenlijst

Tabellen voor de premiebepaling

I SAMENVATTING EN CONCLUSIES

1.1 Doelstelling van het onderzoek

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wil graag inzicht in de interesse tot het inkopen van AOW onder Nederlands ingezetenen van Marokkaanse, Turkse en Surinaamse afkomst. In concreto gaat het daarbij om de inkoopintentie onder genoemde doelgroepen ten aanzien van de volgende varianten:

1. Gespreide betaling van de AOW-premie in de huidige inkoopregeling.
2. Eenmalige inkoopregeling voor personen voor wie de inkooptermijn (vijf jaar na aanvang van de verplichte verzekering voor de AOW) reeds is verstreken.

Het onderhavige onderzoek had als hoofddoel om te meten wat de intentie is om gebruik te maken van de inkoopregeling onder Nederlandse ingezetenen van Marokkaanse, Turkse en Surinaamse afkomst, uitgesplitst naar korter of langer dan 5 jaar woonachtig in Nederland.

1.2 Samenvatting van de belangrijkste resultaten

Kennis over AOW

Een zeer ruime meerderheid van de geïnterviewde kostwinners is bekend met het recht op AOW na de 65^e verjaardag. Onder Marokkanen en Surinamers heeft iets minder dan de helft wel eens van het AOW-gat gehoord, onder Turken ligt dit aandeel veel hoger (84%). Mogelijke verklaringen voor dit hogere kennisniveau van de Turkse kostwinners kunnen wellicht gevonden worden in het feit dat zij binnen de steekproef significant hoger zijn opgeleid en vaker een inkomen uit werk hebben. Onder Surinamers en Marokkanen weet respectievelijk 35% en 43% dat het AOW-gat uiteindelijk tot een lagere AOW-uitkering zal leiden, onder Turken weet bijna twee derde dit. De hogere kennis ten aanzien van het AOW-gat onder Turken, lijkt een goede verklaring voor dit verschil. Een minderheid variërend van 15% tot 23% is bekend met de mogelijkheid om AOW in te kopen. Ook hier ligt het kennisniveau van de Turkse kostwinners weer significant hoger. Een deel van de kostwinners (7-10%) beweert al AOW te hebben ingekocht. Dit percentage strookt niet met de werkelijkheid (volgens SVB maximaal 1%). Mogelijk is dit te verklaren vanuit sociale wenselijkheid (laten zien dat je goed voor jezelf en familie hebt gezorgd, hebt voldaan aan de 'plichten'). Wellicht ook hebben sommigen gezegd dat zij al hebben ingekocht om van 'het gezeur' af te zijn (een bekend fenomeen in telefonische verkoop: 'heb ik al' en de verkoper is uitgepraat). Ook is het mogelijk dat respondenten eigenlijk toch niet zo goed begrepen waar het allemaal over ging en om die reden voor de 'escape' 'heb ik al' hebben gekozen.

Inkoopintentie kostwinners

Een ruime meerderheid van de onderzochte kostwinners die nog geen AOW hebben ingekocht, heeft een AOW-gat. De percentages variëren van 82% tot 91%. Tussen de 75% en 90% van deze kostwinners was tussen 16 en 25 jaar toen ze in Nederland kwamen wonen.

De reacties op het verschil in AOW-uitkering als gevolg van het AOW-gat verschillen sterk naar etnische herkomst. Turkse, en in wat mindere mate, Surinaamse kostwinners tonen zich in ruime meerderheid (67%-81%) bezorgd. Marokkaanse kostwinners reageren verdeeld. Mogelijk dat het hogere kennisniveau van de materie, ertoe bijdraagt dat Turken meer bezorgd zijn.

Een zeer ruime meerderheid (88%-97%) van de kostwinners met een AOW-gat woont langer dan 5 jaar in Nederland. De inkooptermijn voor de huidige regeling is voor hen verstreken en zij komen in aanmerking voor de eenmalige regeling.

De koopintentie onder kostwinners met een AOW-gat die korter dan 5 jaar in Nederland wonen is 70%. Iets meer dan de helft van deze kostwinners, had tijdens het eerste jaar geen inkomen en zou daarom een lagere premie voor de inkoop moeten betalen, vergeleken met degenen die toen wel een inkomen hadden. De inkoopintentie van deze twee groepen is respectievelijk 92% en 39%.

Niet iedereen met een positieve koopintentie zal overgaan tot koop. Een positieve koopintentie verplicht immers tot niets. Daarom zijn de percentages voor kostwinners die minder dan 5 jaar in Nederland wonen gecorrigeerd tot (zie voor meer uitleg § 4.4.1):

- allen (n=43): 45% zal inkopen;
- 1^e jaar geen inkomen (n=25): 72% zal inkopen;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=18): 4% zal inkopen.

Van de kostwinners met een AOW-gat die langer dan 5 jaar in Nederland wonen wist bijna niemand dat zij zonder eenmalige regeling geen AOW kunnen inkopen.

De hoogte van de voorgelegde (indicatieve) premie, is in dit onderzoek mede afhankelijk gesteld van de inkomenssituatie tijdens het 1^e jaar in Nederland (zie ook uitleg § 2.3). Helaas is niet altijd correct geregistreerd of de respondent wel of geen inkomen had tijdens het eerste jaar in Nederland of is de respondent met twee premies (dus op basis van een inkomen en op basis van geen inkomen) geconfronteerd.

Van de kostwinners met een AOW-gat die langer dan 5 jaar in Nederland wonen, had 33% van de Surinamers wel een inkomen tijdens hun 1^e jaar in Nederland en 31% niet. Van de overige 36% is niet bekend of zij toen wel of geen inkomen hadden. Onder Marokkanen en Turken liggen deze verhoudingen op respectievelijk 42%-26%-33% en 84%-4%-4%. De Turkse kostwinners hadden dus vrijwel allemaal een inkomen tijdens het 1^e jaar in Nederland.

De intentie van de kostwinners met een AOW-gat en die langer dan 5 jaar in Nederland wonen om AOW in te kopen varieert van 55% onder Marokkanen via 54% onder Turken tot 50% onder Surinamers.

Analoog aan de interpretatie van de intenties onder kostwinners met een AOW-gat, maar die minder dan 5 jaar in Nederland wonen, worden deze percentages gecorrigeerd tot:

- Marokkanen (n=212): 34% zal inkopen;
- Turken (n=164): 25% zal inkopen;
- Surinamers (n=198): 30% zal inkopen;
- 1^e jaar geen inkomen (n=128): 57% zal inkopen;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=292): 20% zal inkopen.

Alternatieve interpretatie

De intentie om in te kopen is in wezen niets meer dan een (positief) voornemen. Een andere vraag is echter of de kostwinners met een positieve intentie ook in staat zijn om die positieve intentie waar te maken, te effectueren. Ontbeert men hiervoor immers de middelen, dan is het onwaarschijnlijk dat de inkoopintentie uiteindelijk ook tot koop zal *kunnen* leiden.

Aangenomen wordt dat er 2 belangrijke factoren zijn die bepalen of men werkelijk zal (kunnen) inkopen, zeker als wordt gerealiseerd dat nogal wat kostwinners (veelal tussen 20-40 jaar) met een relatief beperkt inkomen een gezin moeten onderhouden. De factoren die het vermogen om in te kopen bepalen, zijn:

1. huidige inkomen: vermogen om te kunnen inkopen (koopkracht);
2. wel of geen inkomen tijdens het 1^e jaar in Nederland: hoogte van de premie (kosten, laagste wanneer 1^e jaar in Nederland geen inkomen).

Als met deze factoren rekening gehouden wordt, dan komt het aandeel inkopers beduidend lager uit dan hiervoor genoemd. Stel dat de inkooppremie alleen betaalbaar is voor mensen met een huidig bruto inkomen van € 17.500,- of meer en die in het eerste jaar dat zij in Nederland woonden geen inkomen hadden. Dan zou het aandeel inkopers onder Marokkanen en Surinamers uitkomen op 9% en onder Turken op 2%. Met andere woorden, het aandeel dat wil (kan) inkopen neemt sterk af wanneer koopkracht en kosten in de analyse worden betrokken.

De voornaamste redenen om geen AOW te willen inkopen verwijzen naar de kosten en de koopkracht: 'premie te hoog/te duur' (62%) en 'op dit moment geen geld voor' (20%) en ondersteunen impliciet de keuze om inkomen en kosten in de interpretatie centraal te stellen.

Intentie om in te kopen voor de partner

Van alle partners heeft 66% tot 80% een AOW-gat. Deze partners zijn vrijwel allen tussen hun 16^e en 25^e in Nederland komen wonen.

Turken en, in mindere mate, Surinamers achten de situatie in ruime meerderheid zorgwekkend. Marokkanen maken zich, net als in relatie tot hun eigen AOW-gat, ook minder zorgen over de lagere AOW-uitkering van hun partner.

Partners van geïnterviewden met een AOW-gat wonen nagenoeg allen langer dan 5 jaar in Nederland.

De intentie onder kostwinners om voor hun partner AOW in te kopen, wanneer deze minder dan 5 jaar in Nederland woont, is hoog: 81% (39% 'zeker' en 42% 'waarschijnlijk'). Wanneer de partners tijdens hun 1^e jaar in Nederland geen inkomen hadden, ligt deze intentie nog hoger: 90% (32% 'zeker' en 58% 'waarschijnlijk') en wanneer de partner toen wel een inkomen had, ligt de intentie om in te kopen op: 57% (57% 'zeker'). Dit laatste is gemeten onder n=7 en wordt verder buiten beschouwing gelaten vanwege deze erg kleine steekproef.

Gecorrigeerd liggen de percentages op:

- allen (n=26): 41% zal inkopen;
- 1^e jaar geen inkomen (n=19): 39% zal inkopen.

De intenties om in te kopen voor partners die langer dan vijf jaar in Nederland wonen lopen zeer ver uiteen en variëren van 45% tot een ruime meerderheid van 81% die aangeeft waarschijnlijk tot zeker AOW te willen inkopen voor hun partner. Onder Turken is de intentie veel hoger dan onder de anderen.

De gecorrigeerde inkoopintentie voor de partners is:

- Marokkanen (n=147): 36% zal inkopen voor de partner;
- Turken (n=147): 43% zal inkopen voor de partner;
- Surinamers (n=85): 25% zal inkopen voor de partner;
- 1^e jaar geen inkomen (n=252): 44% zal inkopen voor de partner;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=58): 16% zal inkopen voor de partner.

Ook voor de partners geldt dat de percentages lager uit zullen vallen, als er rekening meegehouden wordt, dat het voor mensen met een (te) laag inkomen te duur is om in te kopen, ook al hebben zij een positieve koopintentie.

Inkopen voor de kinderen

Uiteindelijk zijn er over de hele steekproef (n=787) in totaal n=20 kostwinners met kinderen met een AOW-gat. Driekwart van de betreffende kinderen woont al langer dan 5 jaar in Nederland. Voor hen is dus de eenmalige regeling van de overheid nodig om AOW te kunnen inkopen.

Een ruime meerderheid van de kostwinners geeft aan waarschijnlijk (50%) tot zeker (20%) AOW te willen inkopen voor hun kinderen. Gezien de zeer geringe omvang van de steekproef, zijn deze percentages niet meer dan een indicatie en is het niet verantwoord om ze op de gehele populatie te projecteren.

1.3 Conclusies

De duiding van de uitkomsten van het onderzoek is buitengewoon lastig. Tal van resultaten, zowel waar het de kennisvragen als de intentiemeting betreft, lijken nogal aan de hoge kant. Gevolg is dat de onderzoeker niet alleen verklaringen moet zoeken voor deze hoge cijfers, maar tevens een weging in deze verklaringen moet aanbrengen om op uitkomsten te komen, waarvan wordt aangenomen dat ze de werkelijkheid meer benaderen. Dit is complex en bovenal subjectief.

Worden de uitkomsten van de kennisvragen beschouwd, dan kan gesteld worden dat deze mogelijk hoger uitvallen doordat de geïnterviewde zich niet graag als 'dom' wenst voor te doen. De kennis is in gesloten vragen gemeten, vaak nadat de waarheid in de vraagstelling al is meegedeeld ('wist u dit?'). Dit, omdat deze vragen ook de inleiding vormden van de 'eigenlijke' onderzoeksvragen, namelijk de intentie om eventueel AOW in te kopen. In werkelijkheid zal het kennisniveau zeer veel lager liggen, vermoeden wij, zonder een indicatie te kunnen geven op welk niveau dan wel.

De kennisvragen en de vraag naar de beoordeling van de consequenties van het AOW-gat (het verschil in AOW-uitkering), hebben ook een enigszins sturende werking. Hierdoor word je als respondent bewust gemaakt van een probleem en dat maakt het lastiger om de oplossing af te wijzen. Anderzijds zal het in de praktijk ook zo zijn dat wanneer er wordt besloten om de inkoop te promoten, de campagne ook nadrukkelijk op het probleem zal ingaan. Dit verhoogt het kennisniveau en de intentie om gebruik te maken van de geboden mogelijkheid.

Naar onze mening is de door ons gemeten inkoopintentie onder zowel de kostwinners zelf als ook onder hun partners erg hoog. Een mogelijke verklaring hiervoor kan wellicht gezocht worden in de behoefte om sociaal wenselijk te antwoorden. Zeker in relatie tot dit onderwerp is het goed mogelijk dat men graag wil laten zien dat men verantwoord handelt en goed voor zichzelf en het gezin kan zorgen. In relatie tot de partners is dit effect mogelijk zelfs nog groter. Het betreft echter zeer nadrukkelijk een aanneme, een hypothetische verklaring. Of er echt sprake is van sociaal wenselijke antwoorden en in welke mate, kan niet worden vastgesteld. Daarom is er gezocht naar een methode om de getallen te nuanceren. Uiteindelijk is dit gedaan door te filteren op het vermogen om in te kunnen kopen, dat wordt bepaald door het huidige inkomen van respectievelijk de kostwinners en hun partners, en de kosten van de inkooppremie. Als met dit vermogen rekening wordt gehouden, komt de inkoopintentie beduidend lager uit.

Aantekening verdient dat een hogere koopintentie dan verwacht vermoedelijk mede inherent is aan de aangeboden mogelijkheid voor gespreide betaling, waarin het huidige wettelijk kader niet voorziet. De mogelijkheid van gespreide betaling zal naar verwachting het aantal inkopers doen toenemen ten opzichte van de huidige praktijk, waarbij opgemerkt dat de intentie op basis van de huidige situatie in dit onderzoek niet is onderzocht.

Verondersteld wordt bij de gevonden percentages dat de gerealiseerde steekproef representatief is voor de onderzoekspopulaties (respectievelijk Marokkaanse, Turkse en Surinaamse kostwinners met een AOW-gat). Aangezien niet bekend is hoe deze populaties in werkelijkheid zijn samengesteld, kan geen uitspraak worden gedaan over de representativiteit van de voor deze enquête gerealiseerde steekproef. Deze beperking moet men zich bij het hanteren van deze uitkomsten realiseren.

Over de koopintentie voor de kinderen kan weinig gezegd worden. Hiervoor is de betreffende steekproef binnen het onderzoek te gering.

II INLEIDING

2.1 Achtergrond

Elke Nederlands ingezetene die nog geen 65 jaar oud is, is verplicht verzekerd voor de AOW. Deze verplichte verzekering geeft recht op opbouw van een AOW-uitkering ter grootte van 2% per jaar vanaf de 15^e verjaardag. Immigranten die na hun 15^e verjaardag naar Nederland komen, hebben vaak een gat in de opbouw van hun AOW-pensioen. Om dit gat te dichten hebben ze de mogelijkheid om AOW in te kopen over de periode vanaf hun 15^e verjaardag tot het moment dat zij verplicht verzekerd zijn geworden en alleen als zij in de tussengelegen tijd niet eerder verplicht verzekerd waren. Sinds 2001 hebben zij een termijn van 5 jaar na aanvang van de verplichte verzekering voor de AOW om een aanvraag in te dienen bij de Sociale Verzekeringsbank (hierna afgekort als SVB).

De inkoopregeling staat open voor iedereen die voorafgaand aan de verplichte verzekering niet eerder verplicht verzekerd is geweest en nog geen 65 jaar oud is, en minder dan 5 jaar in Nederland woont. Woont men langer dan 5 jaar in Nederland, dan heeft men niet het recht om AOW in te kopen, tenzij de overheid besluit tot de eenmalige regeling.

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, hierna afgekort als het Ministerie van SZW, wil graag inzicht in de interesse tot het inkopen van AOW onder Nederlands ingezetenen van Marokkaanse, Turkse en Surinaamse afkomst.

Daarbij is aangegeven dat het in concreto gaat om de inkoopintentie onder genoemde doelgroepen ten aanzien van de volgende varianten:

1. Gespreide betaling van de AOW-premie in de huidige inkoopregeling.
2. Eenmalige inkoopregeling (*zie bijlage bij de brief van de Staatssecretaris Aboutaleb van Sociale Zaken van 4 juli 2008*) aan personen voor wie de inkooptermijn reeds is verstreken (dus die langer dan 5 jaar na aanvang van de verplichte AOW-verzekering in Nederland woonachtig zijn).

De SVB heeft Goos Marketing Research opdracht gegeven om onder de genoemde doelgroepen een onderzoek te verrichten naar de intentie om AOW in te kopen.

2.2 Doelstellingen

Voor het onderzoek is de volgende hoofddoelstelling geformuleerd:

Meten van de intentie om gebruik te maken van de inkoopregeling onder Nederlandse ingezetenen van Marokkaanse, Turkse en Surinaamse afkomst, uitgesplitst naar korter of langer dan 5 jaar woonachtig in Nederland.

Onderliggende onderzoeksvragen

Onder kostwinners met een AOW-gat en/of met een partner met een AOW-gat van Marokkaanse, Turkse en Surinaamse herkomst meten:

- welk deel van de verschillende onderzoekspopulaties een hiaat in de AOW-opbouw heeft;
- van de bekendheid van het AOW-gat en de consequenties, en het de mogelijkheid om AOW in te kopen;
- van de intentie om AOW in te kopen, uitgesplitst naar korter of langer dan 5 jaar in Nederland woonachtig, voor zichzelf en voor hun partner en eventuele kinderen met een AOW-gat.

2.3 Methode en uitvoering

Op grond van de achtergrond en doelstellingen is er een kwantitatief onderzoek verricht onder een steekproef van de onderzoeksdoelgroepen. Alle respondenten zijn kostwinner. Zij zelf en/of hun partner hebben een AOW-gat. Via enkele filtervragen is vastgesteld of men tot de onderzoeksdoelgroep behoorde.

De dataverzameling is verricht middels face-to-face gesprekken. Hiervoor zijn ervaren interviewers met dezelfde etnische achtergrond als de onderzoekspopulatie op pad gegaan. De gesprekken zijn afgenomen op plekken waar veel allochtonen te vinden zijn (markten, concentratiewijken, etc.) en rondom ontmoetingsplekken (moskeeën, theehuizen, allochtone organisaties, etc.). Mede gezien de complexe aard van de materie, is er op toegezien dat de respondenten de vragen in alle rust konden beantwoorden. Het veldwerk is uitgevoerd door MCA Communicatie uit Utrecht, een bureau dat is gespecialiseerd in marktonderzoek en communicatie gericht op etnische groeperingen.

Er is gebruik gemaakt van een gestructureerde vragenlijst, bestaande uit gesloten vragen. De vragenlijst is door Goos Marketing Research in samenwerking met SVB en het Ministerie van SZW ontwikkeld, en daarna door MCA Communicatie geoperationaliseerd. De tabellen die in en naast de vragenlijst zijn gebruikt, zijn ontwikkeld door SVB. De vragenlijst en de tabellen met premies zijn als bijlage in deze rapportage opgenomen.

Voorgelegde premies voor de inkoop

Teneinde de koopintentie te kunnen meten, zijn de respondenten met voorbeelden van de verschuldigde premie geconfronteerd. Hierbij is uitdrukkelijk meegedeeld dat dit voorbeelden zijn met indicatieve bedragen en geen concrete offertes.

Uiteindelijk is er voor gekozen om zowel de kostwinners die korter dan 5 jaar in Nederland wonen als ook degenen die langer dan 5 jaar in Nederland wonen en die voor de inkoop van AOW dus afhankelijk zijn van de eenmalige regeling, beide met inkooppremies gebaseerd op gespreide betaling, te confronteren. Dit, omdat is aangenomen dat de gemeten inkoopintentie bij betaling van het hele bedrag ineens, nihil zou zijn ofwel dat de ondervraagde kostwinners de vraag niet zouden kunnen beantwoorden.

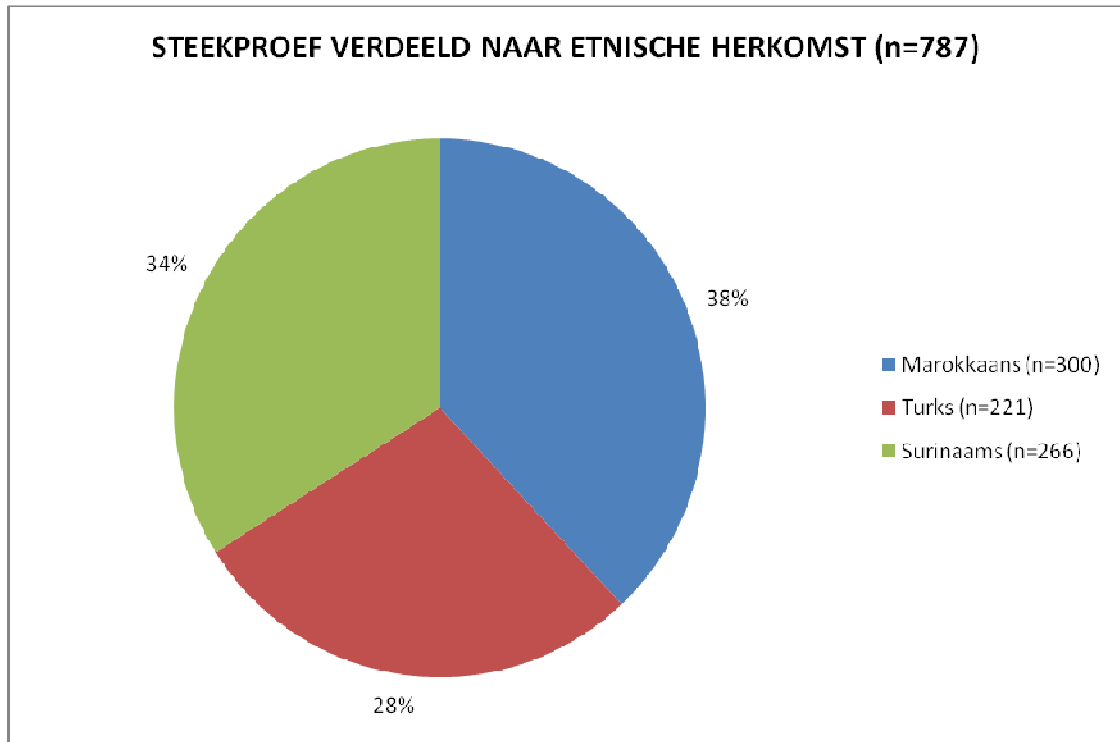
Er is tevens besloten om de respondenten met gemiddelde bedragen 'per cohort' te confronteren. Enerzijds om te voorkomen dat de respondent het gevoel van een offerte zou krijgen, waarop hij/zij zich later zouden kunnen beroepen. Anderzijds om het voor enquêteur en respondent overzichtelijk te houden en daarmee de validiteit van het onderzoek te bewaken.

De premie die mensen voor de huidige inkoopregeling moeten betalen is gebaseerd op het inkomen dat zij hadden in elk van de niet verzekerde jaren en de voor die jaren geldende premiepercentages. De tabellen die tijdens de interviews aan mensen zijn voorgelegd voor wie de beslistermijn nog niet is verstreken, zijn hierop gebaseerd. Voor een van de twee tabellen is uitgegaan van een nihil-inkomen in elk van de niet-verzekerde jaren. In de andere tabel is verondersteld dat het inkomen in elk van deze jaren gelijk aan € 7.500,- was. In de interviews is echter uitgegaan van een voorbeeldinkomen in het jaar van vestiging, dat eveneens of nihil of € 7.500,- was. De reden om af te wijken van de huidige wijze van premiebepaling is dat het voor geïnterviewden erg moeilijk zou zijn geweest om aan te geven wat hun inkomen in de jaren voorafgaand aan hun vestiging in Nederland was. Bovendien is in de voorbeelden uitgegaan van maar twee mogelijke inkomens, die constant in de tijd worden verondersteld. Overigens zal een deel van de geïnterviewden soms wel inkomen hebben gehad in het land van herkomst en niet in het eerste jaar van vestiging in Nederland en vice versa. Daar komt bij dat niet is uitgesloten dat ook voor degenen voor wie de beslistermijn nog niet is verstreken, in de toekomst de premie gebaseerd zal worden op het inkomen in het jaar van vestiging.

2.4 Steekproef

Uiteindelijk is een netto steekproef gerealiseerd van n=787. Alle respondenten zijn kostwinners, en zij en/of hun partner hebben een AOW-gat.

De steekproef is als volgt verdeeld naar herkomst van de respondenten.

De steekproef is op de volgende locaties getrokken.

Steekproef naar doelgroep en onderzoekslocatie	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)	Allen (n=787)
Amsterdam West	35%	12%	10%	20%
Amsterdam Zuidoost	6%	1%	35%	14%
Amsterdam Dappermarkt	-	14%	-	4%
Rotterdam Noord	-	-	4%	1%
Rotterdam Zuidplein	-	1%	27%	9%
Den Haag Haagse Markt	-	59%	-	17%
Utrecht Lombok	37%	-	3%	15%
Anders	22%	15%	20%	19%

Karakteristieken kostwinners

Naar sekse:

Sekse kostwinners	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
Man	85%	89%	67%
Vrouw	15%	11%	34%

Naar leeftijd van de kostwinners:

Leeftijd kostwinners	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
16 tot en met 20 jaar	-	1%	1%
21 tot en met 25 jaar	2%	4%	5%
26 tot en met 30 jaar	10%	12%	9%
31 tot en met 35 jaar	11%	15%	11%
36 tot en met 40 jaar	16%	14%	11%
41 tot en met 45 jaar	13%	7%	12%
46 tot en met 50 jaar	23%	14%	23%
51 tot en met 55 jaar	13%	22%	16%
56 tot en met 60 jaar	9%	7%	10%
61 tot en met 64 jaar	3%	4%	2%
Gemiddelde leeftijd	44 jaar	43 jaar	43 jaar

Naar wel of geen partner:

Wel of geen partner	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
Wel een partner	77%	90%	62%
Geen partner	23%	10%	38%

Naar opleidingsniveau ondervraagde kostwinners:

Opleidingsniveau kostwinners	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
Basisonderwijs	15%	19%	20%
VMBO/MAVO	19%	21%	15%
HAVO/VWO	6%	1%	2%
MBO	27%	55%	33%
HBO/WO	10%	4%	18%
Ben niet naar school geweest	23%	1%	12%

Naar belangrijkste bron van inkomen van de ondervraagde kostwinners:

Naar belangrijkste bron van inkomen van de kostwinners	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
Vast dienstverband	61%	77%	60%
Tijdelijk dienstverband	8%	7%	11%
Zelfstandig ondernemer	9%	5%	7%
WAO-uitkering	5%	1%	5%
Bijstandsuitkering	15%	9%	17%
Heb geen eigen inkomen	2%	1%	-

Naar bruto jaarinkomen van de ondervraagde kostwinners:

Bruto jaarinkomen kostwinners	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
Nihil/geen eigen inkomen	3%	-	3%
Minder dan € 17.500	34%	15%	46%
€ 17.500 tot € 30.000	43%	67%	27%
€ 30.000 tot € 50.000	8%	7%	6%
€ 50.000 of meer	-	1%	-
Wil niet zeggen	9%	5%	14%
Weet niet	3%	5%	5%

Karakteristieken partners

Naar leeftijd van de partners:

Leeftijd partners	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
16 tot en met 20 jaar	-	-	-
21 tot en met 25 jaar	5%	5%	6%
26 tot en met 30 jaar	12%	17%	8%
31 tot en met 35 jaar	14%	14%	7%
36 tot en met 40 jaar	21%	14%	16%
41 tot en met 45 jaar	16%	7%	20%
46 tot en met 50 jaar	19%	19%	18%
51 tot en met 55 jaar	11%	18%	16%
56 tot en met 60 jaar	3%	5%	9%
61 tot en met 64 jaar	-	2%	-
Gemiddelde leeftijd	40 jaar	41 jaar	43 jaar

Naar opleidingsniveau van de partners:

Opleidingsniveau partners	Marokkanen (n=230)	Turken (n=198)	Surinamers (n=165)
Basisonderwijs	21%	25%	26%
VMBO/MAVO	18%	34%	12%
HAVO/VWO	3%	1%	1%
MBO	15%	33%	33%
HBO/WO	4%	1%	9%
Is niet naar school geweest	39%	7%	20%

Naar bruto jaarinkomen van de partners:

Bruto jaarinkomen partners	Marokkanen (n=230)	Turken (n=198)	Surinamers (n=165)
Nihil/geen eigen inkomen	51%	58%	34%
Minder dan € 17.500	33%	28%	33%
€ 17.500 tot € 30.000	5%	5%	10%
€ 30.000 tot € 50.000	-	-	-
€ 50.000 of meer	-	-	-
Weet niet	10%	9%	24%

Representativiteit van de steekproef

Omdat niet bekend is hoe de onderzoekspopulaties (respectievelijk Marokkaanse, Turkse en Surinaamse kostwinners met een AOW-gat) in werkelijkheid zijn samengesteld, kan ook geen uitspraak worden gedaan over de representativiteit van de voor deze enquête gerealiseerde steekproef.

2.5 Rapportage

Het rapport is als volgt opgebouwd.

Het eerste hoofdstuk is gewijd aan de samenvatting van de uitkomsten en de conclusies.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het kennisniveau van de kostwinners ten aanzien van het AOW-gat.

In hoofdstuk 4 wordt de intentie tot inkopen door de kostwinners beschreven en in hoofdstuk 5 en 6 de intentie met betrekking tot inkopen voor respectievelijk de partners en voor de kinderen.

Aangezien niet bekend is hoe de populaties in werkelijkheid zijn verdeeld, zijn de data niet aan herweging onderworpen. In het verlengde daarvan is er ook voor gekozen om alleen de percentages per etnische groep te presenteren en niet de totalen van de hele steekproef.

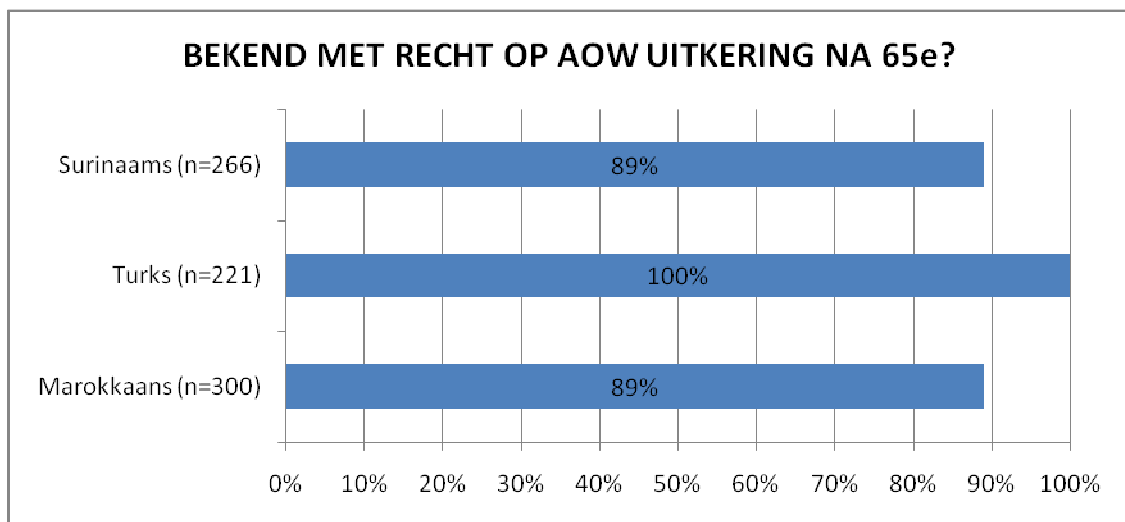
Wanneer in het rapport wordt gesproken over significante verschillen, dan zijn deze berekend op basis van 95% betrouwbaarheid.

III KENNIS OVER AOW

3.1 Inleiding

Aan het begin van de enquête is een aantal vragen gesteld over de kennis van de respondenten over AOW, de opbouw en het AOW-gat. De resultaten worden in dit hoofdstuk besproken.

3.2 Bekend met het recht op een AOW uitkering

Een zeer ruime meerderheid van alle respondenten, variërend van 89% tot 100%, weet dat mensen van 65 en ouder een AOW uitkering van de overheid ontvangen.

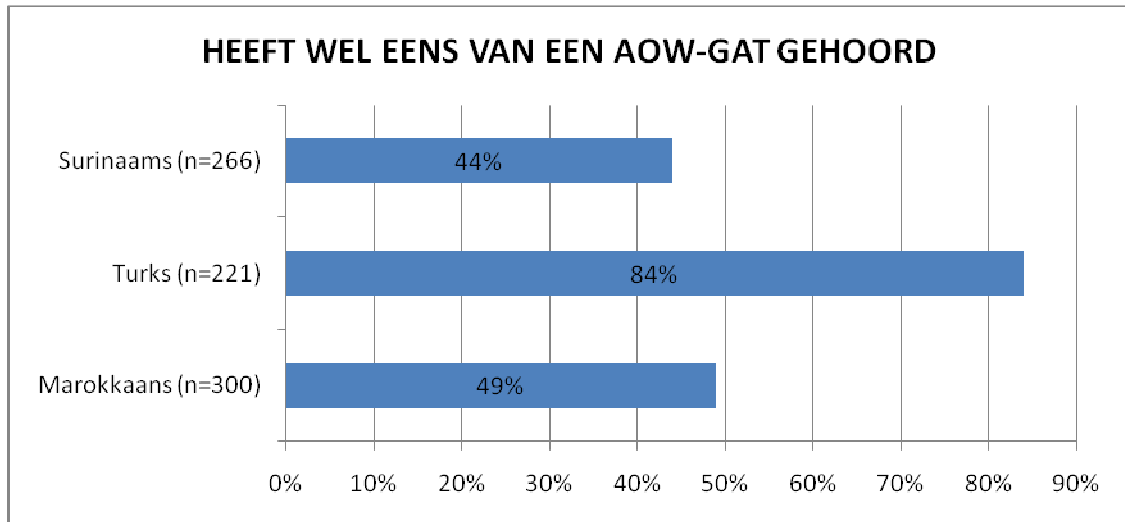
Significante verschillen

De vraag wordt significant vaker bevestigend beantwoord door (*):

1. Turkse respondenten dan door Surinaamse en Marokkaanse respondenten;
2. respondenten die een opleiding hebben (basisonderwijs of hoger), dan door respondenten die nooit naar school zijn geweest;
3. respondenten met een inkomen uit werk (vast of tijdelijk dienstverband of zelfstandig ondernemer), dan door respondenten met een inkomen uit een uitkering of zonder inkomen;
4. respondenten met een bruto jaarinkomen van € 17.500 of meer.

(*) Vergeleken met respondenten van Marokkaanse of Surinaamse herkomst, zijn de Turkse respondenten significant hoger opgeleid en hebben ze significant vaker een (hoger!) inkomen uit een dienstverband of als zelfstandig ondernemer. Worden de Turkse respondenten echter buitenbeschouwing gelaten, dan zijn 2, 3 en 4 nog steeds significant.

3.3 Bekendheid met het AOW-gat en het effect hiervan op de uitkering

Van de Marokkanen en Surinamers heeft bijna de helft wel eens van het AOW-gat gehoord. Onder de Turken ligt dit aandeel veel hoger, een zeer ruime meerderheid van 84% antwoordt bevestigend op de vraag of ze wel eens van een AOW-gat hebben gehoord.

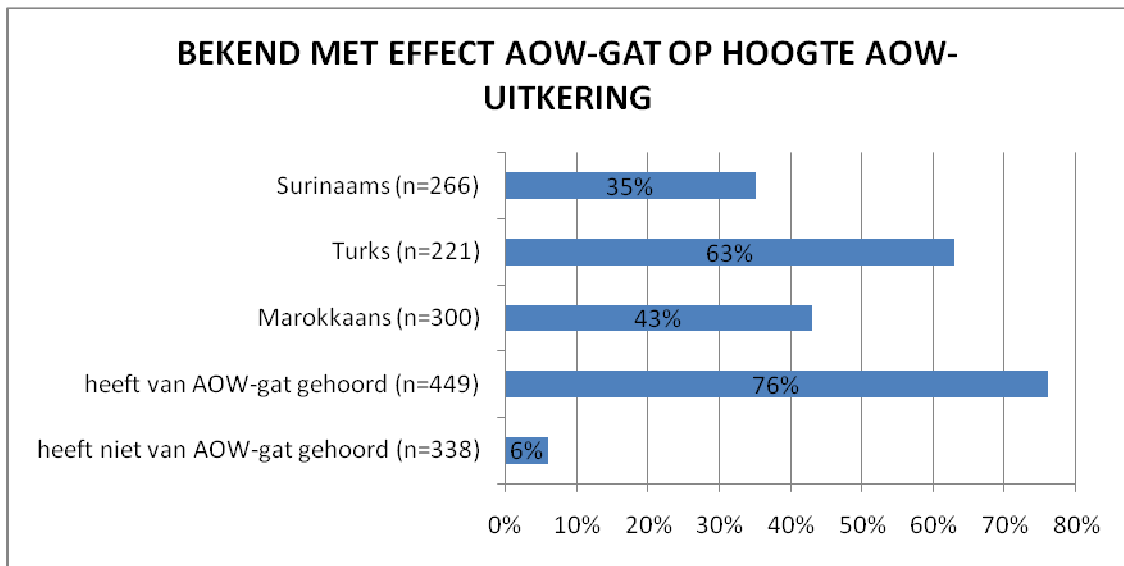
Significante verschillen

De vraag wordt significant vaker bevestigend beantwoord door:

1. respondenten van Turkse afkomst dan door Surinaamse en Marokkaanse respondenten;
2. respondenten die een opleiding hebben (basisonderwijs of hoger), dan door respondenten die nooit naar school zijn geweest;
3. respondenten met een inkomen uit werk (vast of tijdelijk dienstverband of zelfstandig ondernemer), dan door respondenten met een inkomen uit een uitkering of zonder inkomen;
4. respondenten met een bruto jaarinkomen van € 17.500 of meer.

De hoge score onder Turkse respondenten wordt mede veroorzaakt door het feit dat Turkse respondenten significant hoger opgeleid zijn en significant vaker een inkomen hebben uit werk.

Nadat de bekendheid met het AOW-gat is gemeten, is aan de respondenten uitgelegd dat een AOW-gat als consequentie heeft dat de uiteindelijke AOW-uitkering lager zou zijn. Vervolgens is gevraagd of men dit wist.

Bijna tweederde van de Turkse respondenten geeft aan dat zij weten wat het effect is van het AOW-gat op de hoogte van de uitkering. Onder Marokkanen (43%) en vooral Surinamers is de bekendheid met de consequenties van het AOW-gat op de uitkering veel minder bekend.

Ruim driekwart van de respondenten die eerder aangaven van het AOW-gat te hebben gehoord, is ook bekend met het effect van het AOW-gat op de hoogte van de AOW-uitkering. Onder respondenten die nooit van het AOW-gat hebben gehoord is deze kennis nihil.

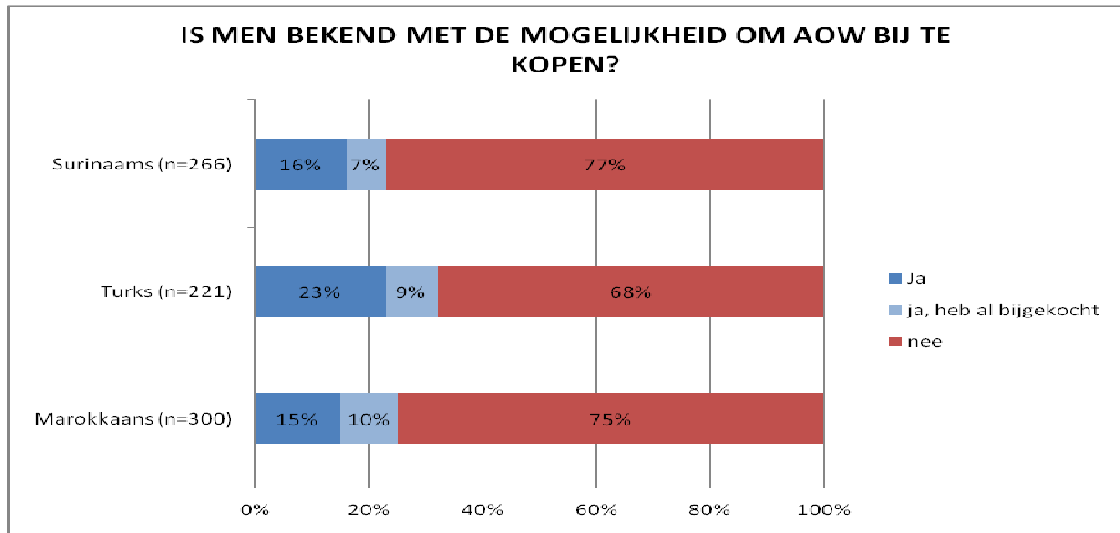
Doordat de kennis van het AOW-gat onder Marokkanen en Surinamers lager is dan onder Turken (zie vorige vraag) en omdat deze kennis wel sterk van invloed is op de bekendheid met de effecten van het AOW-gat, is het niet verwonderlijk dat Marokkanen en Surinamers naar verhouding ook minder bekend zijn met de effecten van het AOW-gat op de hoogte van de uitkering.

Significante verschillen

De vraag wordt significant vaker bevestigend beantwoord door:

1. respondenten van Turkse afkomst dan door Surinaamse en Marokkaanse respondenten;
2. Marokkanen dan door Surinamers;
3. respondenten die een opleiding hebben (basisonderwijs of hoger), dan door respondenten die nooit naar school zijn geweest;
4. respondenten met een inkomen uit werk (vast of tijdelijk dienstverband of zelfstandig ondernemer), dan door respondenten met een inkomen uit een uitkering of zonder inkomen;
5. respondenten met een bruto jaarinkomen van € 17.500 of meer.

3.4 Bekend met mogelijkheid om AOW in te kopen

Een ruime meerderheid van de respondenten is niet bekend met de mogelijkheid om AOW in te kopen. Een deel van de respondenten (7% tot 10%) beweert dat zij al AOW hebben ingekocht. Dit percentage is veel te hoog. Bij de SVB wordt dit percentage in werkelijkheid op hooguit 1% geschat. Het hoge percentage dat in dit onderzoek is gevonden, kan wellicht verklaard worden uit sociale wenselijkheid (laten zien dat je zorgzaam bent en denkt aan de toekomst) en omdat men van 'het gezeur' af wil zijn (zeggen dat je iets al bezit is immers een beproefde manier om van verkopers af te komen).

Significante verschillen

De vraag wordt significant vaker bevestigend ('ja' + 'ja, heb al ingekocht') beantwoord door:

1. respondenten van Turkse afkomst dan door Surinaamse en Marokkaanse respondenten;
2. hoogopgeleide respondenten (HBO/WO), dan door lager opgeleiden;
3. respondenten met een bruto jaarinkomen van € 30.000 of meer.

IV KOSTWINNERS: OMVANG AOW-GAT EN INKOOPINTENTIE

4.1 Inleiding

Alle respondenten, behalve degenen die eerder aangaven al AOW te hebben ingekocht, zijn geconfronteerd met de omvang van hun AOW-uitkering wanneer ze geen AOW zouden inkopen. Vervolgens is hen gevraagd wat zij van deze lagere AOW-uitkering vinden en of ze geïnteresseerd zouden zijn om AOW in te kopen, teneinde vanaf hun 65^e een hogere AOW-uitkering te ontvangen.

4.2 Confrontatie met de AOW-uitkering zonder bijverzekeren

Onder de n=718 kostwinners die niet hebben aangegeven dat zij al AOW hebben ingekocht, is vervolgens geverifieerd of zij voor of na hun 15^e in Nederland zijn komen wonen. Alleen laatstgenoemden hebben immers een AOW-gat en aan hen is gevraagd hoe oud zij waren toen ze in Nederland kwamen wonen. Aan de hand van een tabel (zie bijlage, vragenlijst vraag 3) is vervolgens vastgesteld hoe hoog hun AOW-uitkering ongeveer zou zijn wanneer ze niet zouden inkopen. Daarna zijn ze met het verschil geconfronteerd en is gevraagd wat zij hiervan vinden.

Jonger of ouder dan 15 toen men in Nederland kwam wonen (n=718)	Marokkanen (n=270)	Turken (n=201)	Surinamers (n=247)
Ouder dan 15	82%	86%	91%
Jonger dan 15	18%	14%	9%

Uiteindelijk blijkt dat n=620 kostwinners een AOW-gat hebben. Aan hen is vervolgens gevraagd hoe oud ze waren toen ze in Nederland kwamen wonen, aangezien dit bepalend is voor het verschil in hoogte van de AOW-uitkering.

Leeftijd toen men in Nederland kwam wonen (n=620)	Marokkanen (n=270)	Turken (n=201)	Surinamers (n=247)
16 tot en met 20 jaar	52%	54%	45%
21 tot en met 25	33%	36%	30%
26 tot en met 30 jaar	13%	9%	15%
31 jaar of ouder	2%	1%	10%
Gemiddelde leeftijd	21 jaar	21 jaar	23 jaar

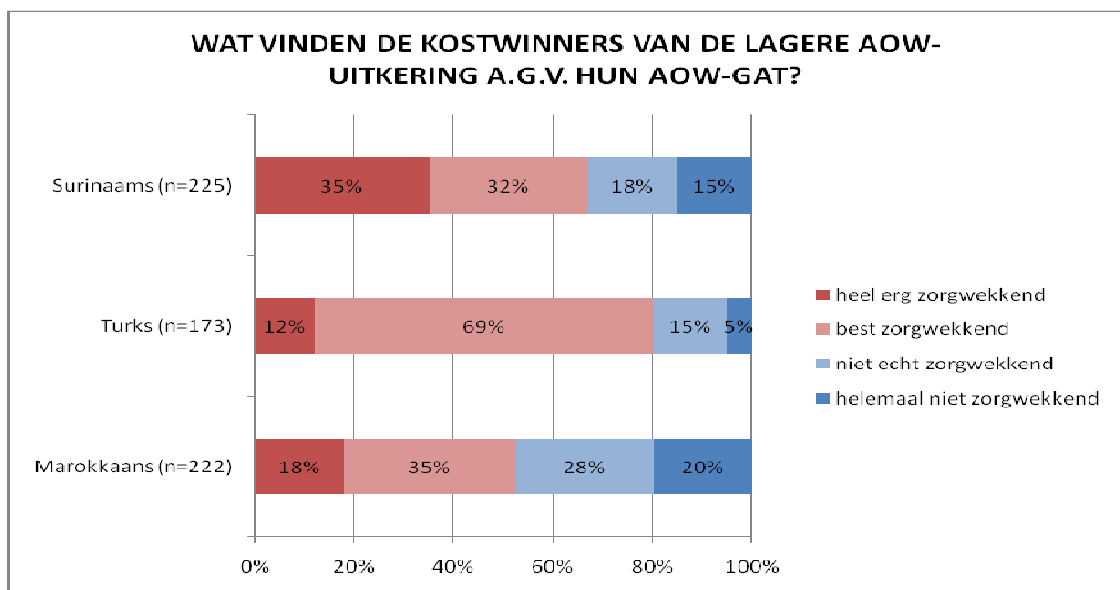
Tussen de 75% en 90% van de kostwinners met een AOW-gat was tussen de 16 en 25 jaar toen zij in Nederland kwamen wonen. Surinaamse kostwinners met een AOW-gat waren ouder dan de Marokkaanse en Turkse kostwinners met een AOW-gat.

Significante verschillen

1. Surinaamse kostwinners met een AOW-gat waren significant ouder toen zij in Nederland kwamen wonen, dan Marokkaanse en Turkse kostwinners bij aankomst in Nederland;
2. respondenten met inkomen uit werk waren over het geheel genomen significant jonger dan anderen toen zij in Nederland kwamen wonen.

Nadat hun leeftijd waarop ze in Nederland zijn komen wonen is gevraagd, zijn de respondenten geconfronteerd met het verschil tussen hun AOW-uitkering op basis van hun huidige situatie (onvolledige AOW opbouw) en een volledige uitkering. Daarna is gevraagd wat zij van dit verschil vinden.

De respondenten zijn bijvoorbeeld geconfronteerd met de volgende verschillen in hoogte van de AOW-uitkering (gemiddelden): bij 16 tot en met 20 jaar bedraagt het verschil € 40/maand en bij 21 tot en met 25 jaar € 110/maand. Het voorgelegde verschil in (gemiddelde) hoogte van de AOW-uitkering loopt met andere woorden behoorlijk op. Tussen de genoemde cohorten is bijna sprake van een verdrievoudiging (van € 40 naar € 110 per maand).

De reacties verschillen erg sterk naar etnische herkomst van de kostwinners.

Een ruime meerderheid van de Turkse (81%) en, in wat mindere mate, de Surinaamse (67%) kostwinners met een AOW-gat, beoordeelt de lagere AOW-uitkering als best tot heel erg zorgwekkend.

Onder de Marokkaanse kostwinners met een AOW-gat zijn de meningen verdeeld. Een kleine meerderheid (53%) vindt de lagere AOW-uitkering zorgwekkend.

Significante verschillen

De volgende kostwinners met een AOW-gat beoordelen het verschil in hoogte van de AOW-uitkering significant vaker als zorgwekkend:

1. kostwinners van Surinaamse en vooral Turkse afkomst;
2. kostwinners die na hun 20^e in Nederland zijn komen wonen; naarmate deze leeftijd oploopt, wordt het verschil in AOW-uitkering steeds zorgwekkender gevonden;
3. kostwinners van 51 jaar of ouder;
4. kostwinners met een partner;
5. kostwinners met zonder inkomen uit werk;
6. kostwinners met een bruto jaarinkomen tot € 30.000;
7. Kostwinners die wel naar school zijn geweest, maar een opleiding hebben genoten lager dan HBO/WO.

Analyse

De Turkse kostwinners zijn, zoals eerder is gebleken, beter bekend met de problematiek, dan de anderen. Het is mogelijk dat deze kennis ook tot een meer bezorgde houding leidt.

De Surinaamse kostwinners waren ouder toen zij in Nederland kwamen wonen en deze leeftijd is bepalend voor de hoogte van het verschil in AOW-uitkering. Het is aannemelijk om de (substantieel) lagere AOW-uitkering als bepalende factor te beschouwen voor de beoordeling van de problematiek en niet de etnische, in dit geval Surinaamse, afkomst.

Oudere kostwinners (ouder dan 50) staan dicht bij hun pensioen en hebben daarom ook minder mogelijkheden (tijd) om nog een alternatieve oplossing voor het probleem te vinden. Zij kunnen het probleem ook minder makkelijk voor zich uit schuiven. Om deze redenen is het begrijpelijk dat zij het verschil in hoogte van de AOW-uitkering als zorgwekkender interpreteren dan de jongere kostwinners.

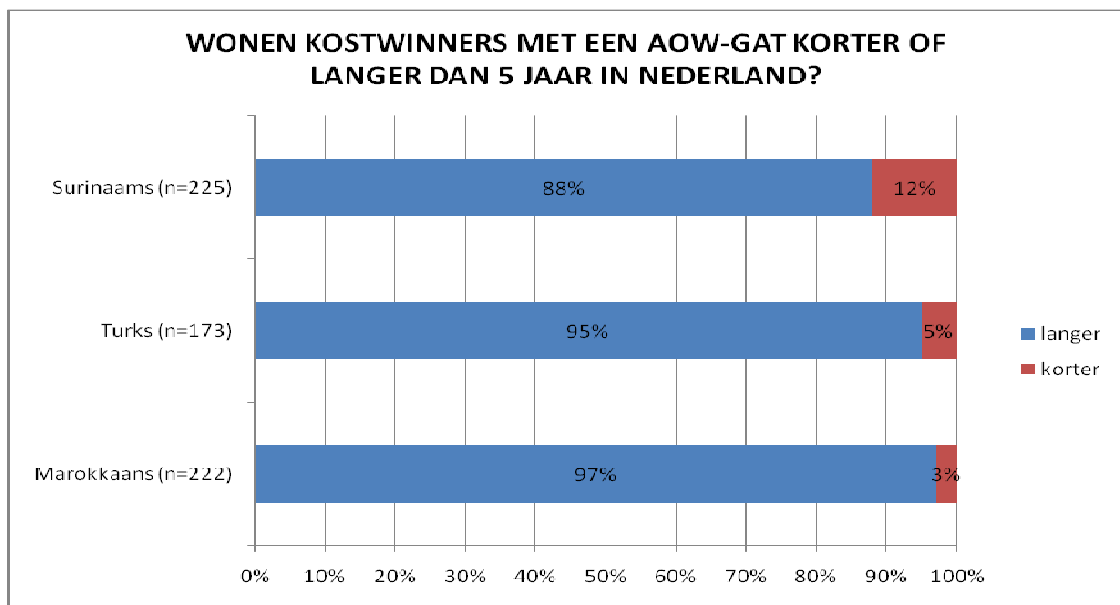
Het 'bezit' van een partner leidt mogelijk tot meer verantwoordelijkheidsgevoel, het probleem treft dan immers niet alleen jezelf. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor het feit dat kostwinners met een partner het probleem zorgwekkender beschouwen dan de anderen.

Kostwinners met een hoge opleiding en/of een inkomen hoger dan € 30.000 per jaar, vinden het probleem minder zorgwekkend. Zij zijn immers makkelijker in staat om een alternatieve oplossing te realiseren. Hetzelfde geldt in brede zin voor alle kostwinners met een inkomen uit werk.

4.3 Wonen kostwinners met AOW-gat korter dan 5 jaar in Nederland?

Mensen met een AOW-gat die minder dan 5 jaar in Nederland wonen, hebben het recht om AOW in te kopen. Wanneer men langer dan 5 jaar in Nederland woont, dan heeft men dat recht niet en kan er alleen worden ingekocht wanneer de overheid een (eenmalige) regeling aanbiedt. Om deze reden is aan de kostwinners met een AOW-gat gevraagd of zij korter of langer dan 5 jaar in Nederland wonen.

Een zeer ruime meerderheid van 88% tot 97% van de geïnterviewde kostwinners woont langer dan 5 jaar in Nederland. Marokkanen en Turken wonen vrijwel allemaal langer dan 5 jaar in Nederland, onder Surinamers ligt dit aandeel lager.

Significante verschillen

De volgende kostwinners met een AOW-gat wonen significant vaker korter dan 5 jaar in Nederland:

1. Surinaamse kostwinners;
2. kostwinners met HBO/WO;
3. kostwinners van 30 jaar en jonger.

4.4 Intentie tot inkopen van AOW

De intentie tot inkopen wordt gesplitst tussen kostwinners die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en kostwinners die er al langer wonen.

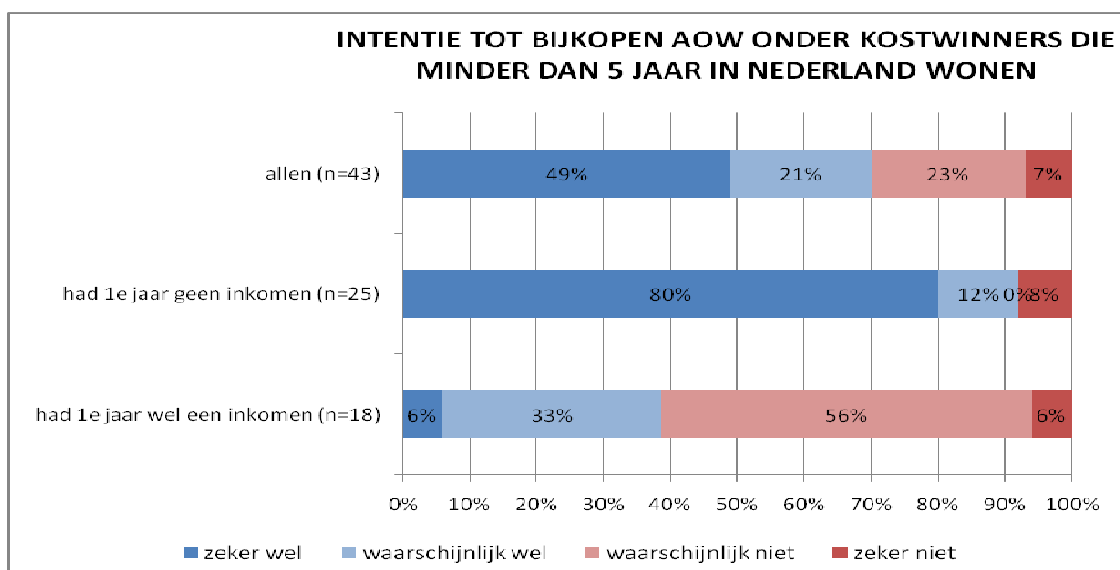
De intentie is als volgt gemeten. Allereerst is gevraagd of men tijdens het eerste jaar in Nederland wel of geen inkomen had. Afhankelijk van de reactie zijn de respondenten daarna geconfronteerd met een indicatie (gemiddelde) van de kosten om AOW in te kopen, waarbij de kosten zijn uitgedrukt als een bedrag dat men gedurende 10 jaar maandelijks zou moeten betalen. De kosten zijn hoger voor respondenten die in hun eerste jaar in Nederland wel een inkomen hadden.

Er is nadrukkelijk voor indicatieve, gemiddelde bedragen gekozen. Belangrijkste reden was dat het voor de interviewers ondoenlijk zou zijn om exacte bedragen per individu te noemen. Dit zou de vragenlijst en de benodigde tabellen zeer gecompliceerd maken en de kans op vergissingen erg groot, waardoor de validiteit van de enquête zeer negatief zou worden beïnvloed. Daarnaast moest ook voorkomen worden dat de suggestie van een harde offerte zou worden gewekt, waarop de respondenten een en ander bij SVB zouden kunnen claimen.

De tabellen met de gemiddelde bedragen zijn opgenomen in de vragenlijst en, voor degenen met een AOW-gat die langer dan 5 jaar in Nederland wonen, in een losse bijlage.

4.4.1 Koopintentie kostwinners die korter dan 5 jaar in Nederland wonen

Van de n=43 kostwinners die minder dan 5 jaar in Nederland wonen, had 58% (n=25) in hun eerste jaar in Nederland geen inkomen. De groep van n=43 is te klein om statistische analyses op los te laten, teneinde zinvolle en betrouwbare uitspraken over groepen binnen deze steekproef te kunnen doen.

Een ruime meerderheid van 70% zegt waarschijnlijk (21%) tot zeker (49%) AOW in te willen kopen.

Hoewel de omvang van de betreffende steekproeven te gering is om harde en statistisch betrouwbare uitspraken te kunnen doen, valt op dat de koopintentie veel hoger is onder kostwinners die tijdens hun eerste jaar in Nederland geen inkomen hadden (en dus substantieel voordeliger kunnen inkopen):

- Geen inkomen in het 1^e jaar: 80% 'zeker' en 12% 'waarschijnlijk'
- Wel een inkomen in het 1^e jaar: 6% 'zeker' en 33% 'waarschijnlijk'

Interpretatie

Het uitspreken van een intentie tot aankoop verplicht tot niets en dus is het allesbehalve zeker dat iemand die zich positief toont ook daadwerkelijk tot aanschaf over zal gaan. Vandaar dat wij bij het interpreteren van koopintentie die is gemeten op een 4- of 5-puntsschaal, doorgaans de volgende regel hanteren:

- **Koopintentie = 100% 'zeker kopen' + 50% 'waarschijnlijk kopen'**

Op grond van deze regel zouden de uitkomsten als volgt moeten worden geïnterpreteerd:

- allen (n=43): $49\% + 50\% \times 21\% = 60\%$;
- 1^e jaar geen inkomen (n=25): $80\% + 50\% \times 12\% = 86\%$;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=18): $6\% + 50\% \times 33\% = 23\%$.

Worden voor deze interpretaties vervolgens de nauwkeurigheidsmarges berekend, dan ontstaat (bij 95% betrouwbaarheid) het volgende beeld:

- allen (n=43): antwoord ligt tussen 45% en 75%;
- 1^e jaar geen inkomen (n=25): antwoord ligt tussen 72% en 100%;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=18): antwoord ligt tussen 4% en 42%.

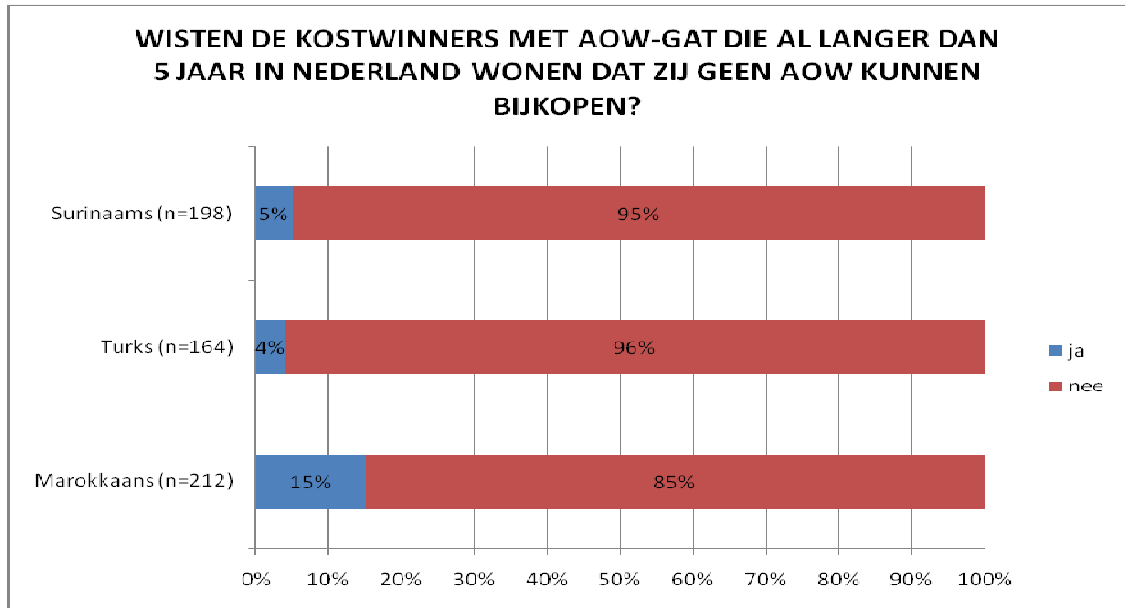
Als gevolg van de kleine steekproeven zijn de marges rondom de antwoorden erg groot. Gezien het over het geheel relatief geringe inkomen van de kostwinners, gaan wij er vanuit dat de laagste percentages het meest realistisch zullen zijn, dus:

- allen (n=43): 45% zal inkopen;
- 1^e jaar geen inkomen (n=25): 72% zal inkopen;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=18): 4% zal inkopen.

4.4.2 Koopintentie kostwinners die langer dan 5 jaar in Nederland wonen

Bekendheid geen recht op inkopen indien langer dan 5 jaar in Nederland

Aan kostwinners die al langer dan 5 jaar in Nederland wonen is verteld dat zij daarom geen AOW meer bij kunnen kopen. Daarna is gevraagd of zij dit wisten.

Een zeer ruime meerderheid van geeft aan dat zij dit niet wisten. Marokkanen blijken vaker wel op de hoogte dan Turken en Surinamers.

Significante verschillen

Marokkaanse kostwinners en HBO/WO-kostwinners met een AOW-gat die langer dan 5 jaar in Nederland wonen, zijn significant beter bekend met het feit dat zij geen AOW in mogen kopen.

Wel of geen inkomen tijdens het 1^e jaar in Nederland

Zoals eerder aangegeven is de hoogte van de voorgelegde premie om in te kopen afhankelijk gesteld van het feit of men tijdens het 1^e jaar in Nederland wel of geen inkomen had. Andere factoren die meespelen zijn de leeftijd toen men in Nederland kwam en de huidige leeftijd. Deze vragen zijn aan alle respondenten gesteld, waarna de interviewer aan de hand van een tabel een indicatieve premie kon noemen, uitgedrukt in een bedrag dat maandelijks gedurende 10 jaar zou moeten worden betaald (zie ook § 2.3).

Helaas is bij iets meer dan een kwart van de cases door de interviewer niet aangegeven of de respondent wel of geen inkomen had tijdens het eerste jaar in Nederland of is de respondent met beide premies (dus zowel op basis van een inkomen als op basis van geen inkomen) geconfronteerd.

Kostwinners die langer dan 5 jaar in Nederland wonen: wel of geen inkomen in het 1^e jaar in Nederland	Marokkanen (n=212)	Turken (n=164)	Surinamers (n=198)
Ja, had toen wel een inkomen	42%	84%	33%
Nee, had toen geen inkomen	26%	8%	31%
Beide aangevinkt/beide premies genoemd	33%	8%	36%

Een zeer ruime meerderheid van de Turkse kostwinners met een AOW-gat en die langer dan 5 jaar in Nederland wonen, had gedurende het 1^e jaar in Nederland wel een inkomen. Onder Marokkanen en met name Surinamers ligt dit aandeel zeer veel lager.

Significante verschillen

Opmerking vooraf

Bij het toetsen op significante verschillen is de groep aan wie beide premies zijn voorgelezen of waarbij beide antwoorden zijn aangevinkt, buitengesloten.

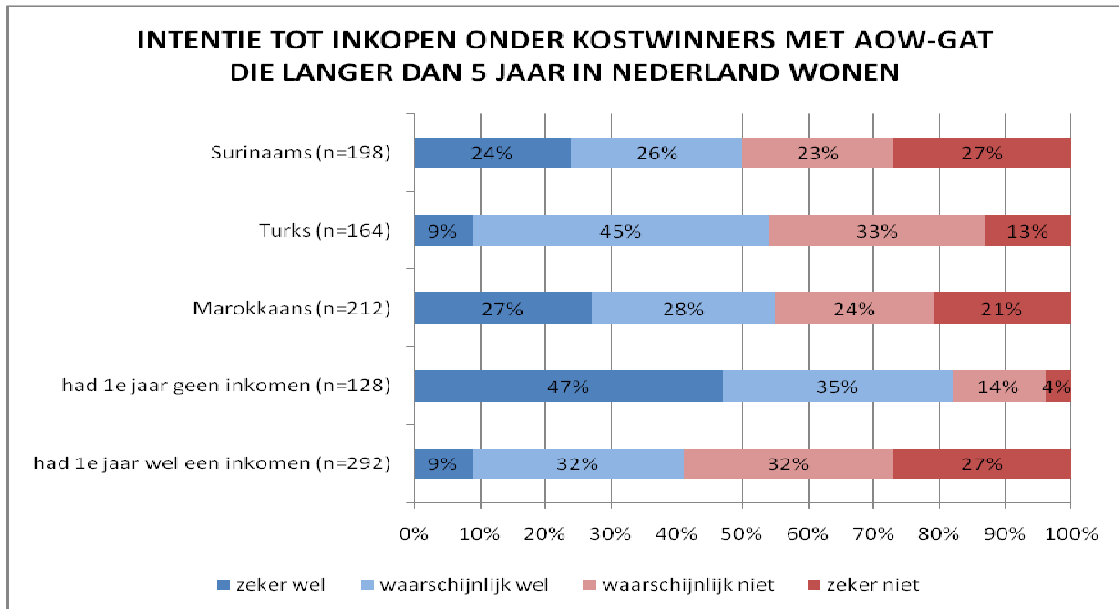
De volgende kostwinners met een AOW-gat die langer dan 5 jaar in Nederland wonen en waarvan is geregistreerd of ze wel of geen inkomen hadden tijdens hun 1^e jaar in Nederland, hadden toen *significant vaker wel een inkomen*:

1. Turkse kostwinners;
2. kostwinners die ouder dan 20 waren toen ze in Nederland kwamen wonen.

De volgende kostwinners met een AOW-gat die langer dan 5 jaar in Nederland wonen en waarvan is geregistreerd of ze wel of geen inkomen hadden tijdens hun 1^e jaar in Nederland, hadden toen *significant vaker geen inkomen*:

1. kostwinners die geen onderwijs hebben genoten of juist heel hoog (HBO/WO) opgeleid zijn;
2. kostwinners die geen inkomen uit werk hebben.

Intentie tot inkopen AOW

Rond de helft van de respondenten (50% tot 55%) geeft aan waarschijnlijk tot zeker AOW in te willen kopen. Tussen Marokkanen en Surinamers zijn weinig verschillen, maar onder de Turken verschuift het accent sterk naar 'waarschijnlijk'. De intentie onder Turken is derhalve wat lager dan onder de andere groepen.

De onderste staven van de grafiek laten duidelijk zien dat de intentie sterk wordt beïnvloed door de hoogte van de premie. Deze is namelijk beduidend lager wanneer men tijdens het 1^e jaar in Nederland geen inkomen had, hetgeen leidt tot een veel hogere koopintentie. Dit verklaart ook de wat lagere intentie onder Turken, aangezien een zeer ruime meerderheid van de Turken tijdens hun 1^e jaar in Nederland wel een inkomen had (en nu dus met een veel hogere premie worden geconfronteerd).

Interpretatie

Op grond van de interpretatieregel (zie § 4.4.1) zouden de uitkomsten als volgt moeten worden geïnterpreteerd:

- Surinamers (n=198): $24\% + 50\% \times 26\% = 37\%$;
- Turken (n=164): $9\% + 50\% \times 45\% = 32\%$;
- Marokkanen (n=212): $27\% + 50\% \times 28\% = 41\%$;
- 1^e jaar geen inkomen (n=128): $47\% + 50\% \times 35\% = 65\%$;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=292): $9\% + 50\% \times 32\% = 25\%$.

Worden voor deze interpretaties vervolgens de nauwkeurigheidsmarges berekend, dan ontstaat (bij 95% betrouwbaarheid) het volgende beeld:

- Marokkanen (n=212): antwoord ligt tussen 34% en 48%;
- Turken (n=164): antwoord ligt tussen 25% en 39%;
- Surinamers (n=198): antwoord ligt tussen 30% en 44%;
- 1^e jaar geen inkomen (n=128): antwoord ligt tussen 57% en 73%;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=292): antwoord ligt tussen 20% en 30%.

Mede gezien het vaak relatief lage inkomen van de kostwinners, wordt er vanuit gegaan dat de laagste percentages het meest realistisch zijn, dus:

- Marokkanen (n=212): 34% zal inkopen;
- Turken (n=164): 25% zal inkopen;
- Surinamers (n=198): 30% zal inkopen;
- 1^e jaar geen inkomen (n=128): 57% zal inkopen;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=292): 20% zal inkopen.

Alternatieve interpretatie

De intentie om in te kopen is in wezen niets meer dan een (positief) voornemen. Een andere vraag is echter of de kostwinners met een positieve intentie ook in staat zijn om die positieve intentie waar te maken, te effectueren. Ontbeert men hiervoor immers de middelen, dan is het onwaarschijnlijk dat de inkoopintentie uiteindelijk ook tot koop zal *kunnen* leiden.

Aangenomen wordt dat er 2 belangrijke factoren zijn die bepalen of men werkelijk zal (kunnen) inkopen, zeker als wordt gerealiseerd dat veel van de kostwinners (veel 20-40 jaar) met een relatief beperkt inkomen een gezin moet onderhouden:

1. huidige inkomen: vermogen om te kunnen inkopen (koopkracht);
2. wel of geen inkomen tijdens het 1^e jaar in Nederland: hoogte van de premie (kosten).

Door de koopintentie te 'filteren' naar inkomen (koopkracht) en vervolgens naar premiekosten, ontstaan meer realistische percentages, want dan wordt alleen gekeken naar de koopintentie van degenen die het zich ook kunnen veroorloven.

In onderstaande tabel wordt het effect van deze filtering weergegeven.

De percentages zijn berekend met de interpretatieregel (100% 'zeker inkopen' + 50% 'waarschijnlijk inkopen'). De percentages in de rijen zijn steeds berekend op het totaal. In de rijen worden derhalve uitspraken gedaan over het deel van de totale onderzochte (deel)populatie dat wil inkopen en zich dit, als gevolg van inkomen en kosten, ook kan veroorloven (zie ook de uitleg hieronder).

De tabel is als volgt ontwikkeld (voorbeeld Marokkanen, per rij):

1. Ongefilterd: allen met een positieve koopintentie
n=87 (41%) van de n=212 van alle ondervraagde Marokkaanse kostwinners heeft een positieve koopintentie
2. Filter: bruto inkomen van € 17.500 of meer per jaar
Wanneer een bruto inkomen van € 17.500 of meer per jaar als vereiste wordt genomen om AOW in te *kunnen* kopen, dan blijven er van de n=87 Marokkaanse kostwinners met een positieve koopintentie nog n=50 over. Dit is 24% van alle ondervraagde Marokkaanse kostwinners.
3. Filter: bruto inkomen van € 17.500 of meer per jaar en geen inkomen in het 1^e jaar in Nederland (laagste premiekosten)
Wanneer een bruto inkomen van € 17.500 of meer per jaar en de laagste premiekosten als vereiste worden genomen om AOW in te *kunnen* kopen, dan blijven er van de n=87 Marokkaanse kostwinners met een positieve koopintentie nog n=19 over. Dit is 9% van alle ondervraagde Marokkaanse kostwinners.

Inkoopintentie obv interpretatieregel en invloed van inkomen en kosten	Marokkanen (n=212)	Turken (n=164)	Surinamers (n=198)
Ongefilterd: allen met een positieve inkoopintentie	41% (n=87)	32% (n=51)	37% (n=74)
Filter: bruto inkomen $\geq$ € 17.500/jaar	24% (n=50)	26% (n=43)	22% (n=44)
Filter: bruto inkomen $\geq$ € 17.500/jaar en geen inkomen in 1 ^e jaar in Nederland	9% (n=19)	2% (n=4)	9% (n=18)
Filter: bruto inkomen $\geq$ € 30.000/jaar	7% (n=14)	5% (n=8)	10% (n=20)
Filter: bruto inkomen $\geq$ € 30.000/jaar en geen inkomen in 1 ^e jaar in Nederland	1% (n=3)	1% (n=1)	3% (n=6)

Twee kanttekeningen bij de tabel

1. Representativiteit

Onduidelijk is of de steekproeven representatief zijn voor de betreffende populaties en daar wordt in deze benadering wel vanuit gegaan. Stel bijvoorbeeld dat het aandeel Marokkaanse kostwinners met een AOW-gat en met een inkomen van € 17.500 bruto per jaar veel lager is in werkelijkheid, dan zal de koopintentie conform de alternatieve interpretatie ook veel lager uitvallen. Helaas is de samenstelling van de populaties kostwinners van Marokkaanse, Turkse en Surinaamse herkomst met een AOW-gat niet bekend, dus kan er geen uitspraak over de representativiteit worden gedaan (zie ook § 2.4).

2. Inkomen niet opgegeven

Een deel van de onderzochte kostwinners wil of kan zijn of haar inkomen niet noemen. Deze groepen zijn in de alternatieve interpretatie ingedeeld bij de hogere inkomens. Zouden zij in werkelijkheid tot de lagere inkomens behoren, dan vallen de percentages met een positieve koopintentie en voldoende inkomen om te kunnen inkopen, vanzelfsprekend, lager uit.

Interpretatie uitkomsten van de tabel

De tabel laat duidelijk zien dat het aandeel dat wil (kan) inkopen sterk afneemt, wanneer koopkracht en kosten in de analyse worden betrokken.

Overigens is het goed denkbaar dat ook een deel van de kostwinners die tijdens hun 1^e jaar in Nederland wel een inkomen hadden, besluit om AOW in te kopen.

Stel dat de helft van hen dit doet, dan levert dit de volgende percentages op, bijvoorbeeld:

- n=11 (n=14-n=3) Marokkaanse kostwinners met een inkomen $\geq$ € 30.000 en een inkomen tijdens hun 1^e jaar in Nederland heeft een positieve inkoopintentie; wanneer de helft van hen tot inkopen overgaat, dan zijn dit (afgerond) n=6 inkopers;
- n=3 Marokkanen met een inkomen $\geq$ € 30.000 en die tijdens hun 1^e jaar in Nederland geen inkomen hadden, heeft een positieve inkoopintentie;
  - ⇒ 6 + 3 = 9 van alle Marokkaanse kostwinners met een AOW-gat die langer dan 5 jaar in Nederland wonen en een inkomen $\geq$ € 30.000 per jaar kopen AOW in = 4% van n=212

Op deze wijze kunnen verschillende scenario's worden ontwikkeld, waarbij de inkomensnorm als leidraad wordt gebruikt:

Scenario's inkoopintentie obv huidige inkomen en premiekosten	Marokkanen (n=212)	Turken (n=164)	Surinamers (n=198)
Scenario: bruto inkomen $\geq$ € 17.500/jaar	17%	15%	16%
Scenario: bruto inkomen $\geq$ € 30.000/jaar	4%	3%	7%

Significante verschillen

De volgende kostwinners met een AOW-gat die langer dan 5 jaar in Nederland wonen zijn significant vaker bereid tot inkopen:

1. kostwinners die tijdens hun 1^e jaar in Nederland geen inkomen hadden;
2. kostwinners die voor hun 30^e in Nederland zijn komen wonen;
3. kostwinners jonger dan 33 jaar;
4. vrouwelijke kostwinners;
5. kostwinners met een opleidingsniveau VMBO/MAVO of hoger;
6. kostwinners met een inkomen van minder dan € 30.00 per jaar.

4.4.3 Motivatie negatieve koopintentie

Aan alle kostwinners met een negatieve koopintentie is in een meerkeuzevraag met mogelijkheid tot het toevoegen van antwoorden ('anders, nl.: . . .') om een motivatie gevraagd. De belangrijkste motieven staan in de tabel hieronder.

Motivatie negatieve koopintentie	Marokkanen (n=96)	Turken (n=81)	Surinamers (n=105)	Allen (n=282)
Premie te hoog/te duur	58%	77%	55%	62%
Op dit moment geen geld voor	20%	22%	19%	20%
Heb voldoende andere inkomsten	17%	1%	13%	11%
Reken op aanvulling AOW vanuit de bijstand	1%	1%	9%	4%
Heb voldoende pensioen in het buitenland	2%	9%	1%	4%
Als ik 65 ben bestaat de AOW niet meer in de huidige vorm	4%	5%	2%	4%
Overig	4%	3%	6%	4%

De voornaamste motieven om nu geen AOW in te willen kopen hebben betrekking op de als te hoog gepercipieerde kosten en te weinig koopkracht. De verschillende groepen lijken het in dit opzicht in zeer grote lijnen met elkaar eens.

V PARTNERS: OMVANG AOW-GAT EN INKOOPINTENTIE

5.1 Inleiding

Aan alle kostwinners is gevraagd of zij ook een partner hebben die na zijn of haar 15^e in Nederland is komen wonen en daardoor een gat in de AOW opbouw heeft. Onder respondenten met een partner met een AOW-gat is vervolgens nagegaan wat de omvang van dit gat is, uitgedrukt het verschil in de uiteindelijke AOW-uitkering, wat men hiervan vindt en of de partner korter of langer dan 5 jaar in Nederland woont. Vervolgens is de inkoopintentie voor de partners gemeten, uitgesplitst naar partners met en zonder inkomen tijdens hun 1^e jaar in Nederland.

Wanneer in dit hoofdstuk gesproken wordt van bijvoorbeeld Turkse partners, dan worden hiermee partners van Turkse kostwinners bedoeld.

5.2 Confrontatie met de AOW-uitkering van de partner zonder inkoop

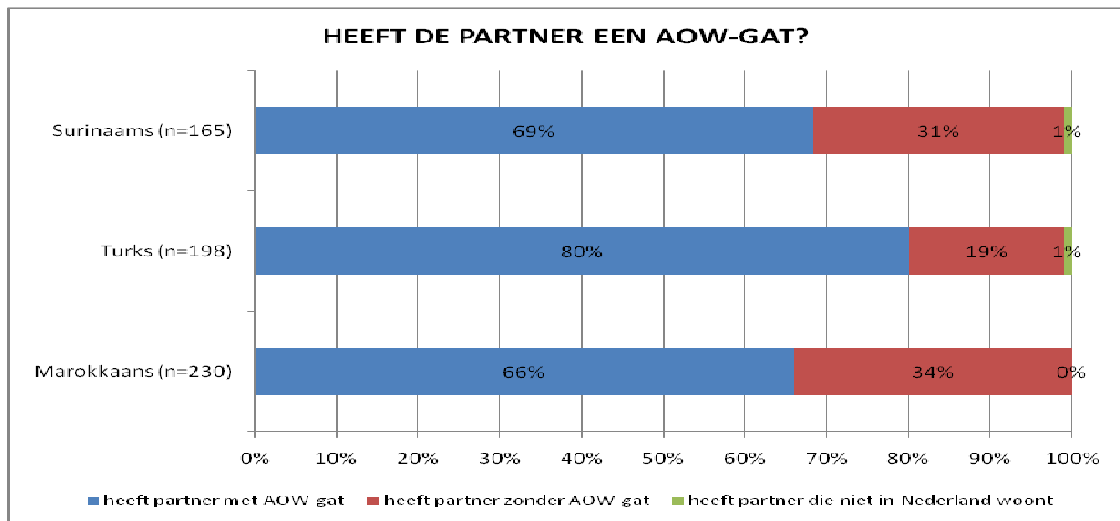
Allereerst is nagegaan of de respondenten een partner hebben.

Heeft de respondent een partner?	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
Ja	77%	90%	62%
Nee	23%	10%	38%

Vrijwel alle Turkse kostwinners hebben een partner. Onder Marokkanen en Surinamers ligt dit aandeel beduidend lager. De verschillen zijn significant, dus:

- Turkse kostwinners hebben significant vaker een partner dan Marokkanen en Surinamers;
- Marokkanen hebben significant vaker een partner dan Surinamers.

Onder de kostwinners met een partner is vervolgens nagegaan of de partner ook een gat in de AOW-opbouw heeft.

Een ruime meerderheid van 66% tot 80% van de partners heeft een AOW-gat.

Significante verschillen

De volgende partners hebben significant vaker een AOW-gat:

1. partners van Turkse kostwinners;
2. partners van 38 jaar en ouder;
3. partners zonder inkomen of met een inkomen van minder dan € 17.500 per jaar.

Aan de kostwinners die een partner met een AOW-gat hebben, is vervolgens gevraagd hoe oud hun partner was die in Nederland kwam wonen, aangezien dat bepalend is voor het verschil in hoogte van de AOW-uitkering van de partner.

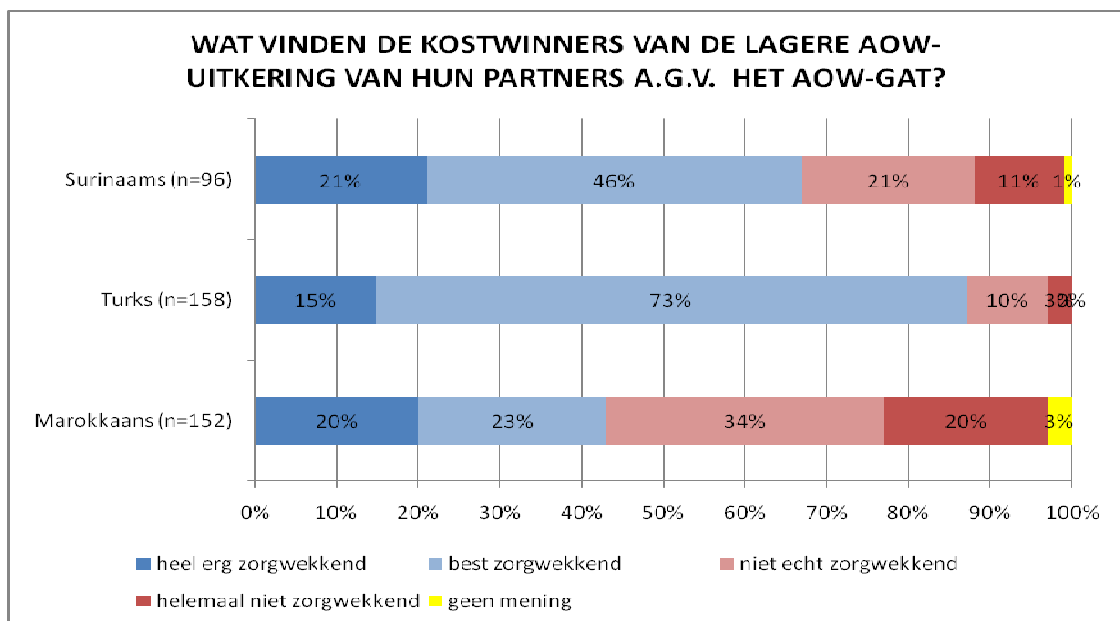
Leeftijd partner toen die in Nederland kwam wonen	Marokkanen (n=152)	Turken (n=158)	Surinamers (n=96)
16 tot en met 20 jaar	52%	22%	45%
21 tot en met 25	32%	51%	29%
26 tot en met 30 jaar	11%	25%	14%
31 jaar of ouder	5%	1%	13%
Gemiddelde leeftijd	21 jaar	23 jaar	24 jaar

Tussen de 74% en 84% van de partners met een AOW-gat was tussen de 16 en 25 jaar toen zij in Nederland kwamen wonen. Surinaamse en Turkse partners zijn wat ouder dan de Marokkaanse.

Significante verschillen

1. partners met een AOW-gat van Marokkaanse kostwinners wonen significant minder lang in Nederland;
2. partners met een inkomen wonen significant vaker minder lang in Nederland;
3. partners van 30 jaar of ouder waren significant vaker ouder toen zij in Nederland kwamen wonen.

Nadat de leeftijd waarop de partner in Nederland is komen worden is gevraagd, zijn de kostwinners geconfronteerd met het verschil tussen de AOW-uitkering van hun partner op basis van de huidige situatie (onvolledige AOW-opbouw) en een volledige uitkering. Daarna is gevraagd wat zij van dit verschil vinden.

Er blijken forse verschillen tussen de groepen. Marokkaanse kostwinners achten het AOW-gat van hun partners veel minder zorgwekkend dan de Surinaamse en vooral Turkse kostwinners. Mogelijk dat het feit dat Marokkaanse partners met een AOW-gat significant minder lang in Nederland wonen, waardoor het verschil in AOW-uitkering ook significant lager is, hierin een rol speelt. Verder wijzen we er op dat eerder, toen het over het eigen AOW-gat ging, de Marokkanen zich ook significant minder bezorgd toonden.

Significante verschillen

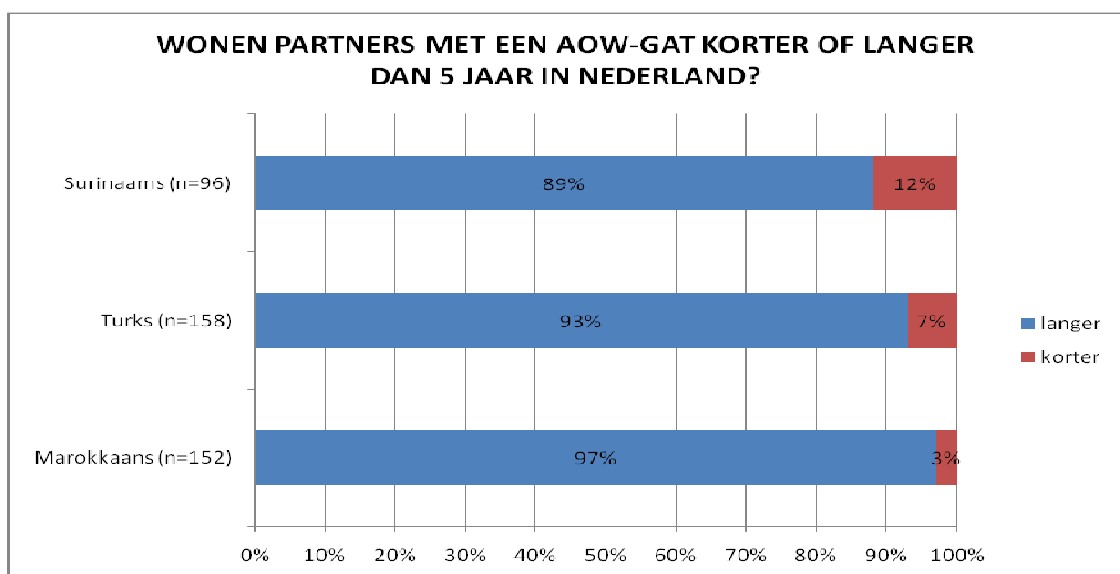
1. Marokkaanse kostwinners zijn significant minder bezorgd over het AOW-gat van hun partner;
2. kostwinners met een partner zonder inkomen of die een inkomen heeft dat lager is dan € 17.500/jaar tonen significant bezorgder over het AOW-gat
3. kostwinners met een partner die na de 20^e verjaardag in Nederland is komen wonen; naarmate deze leeftijd oploopt, wordt het verschil in AOW-uitkering steeds zorgwekkender gevonden.

Analyse

De Turkse kostwinners zijn, zoals eerder is gebleken, beter bekend met de problematiek, dan de anderen. Het is mogelijk dat deze kennis niet allen tot een meer bezorgde houding over hun eigen AOW-gat, maar ook over dat van hun partners, leidt. Ook waren de Turkse partners, evenals de Surinaamse partners, ouder toen zij in Nederland kwamen wonen en deze leeftijd is bepalend voor de hoogte van het verschil in AOW-uitkering. Het is aannemelijk om de (substantieel) lagere AOW-uitkering als bepalende factor te beschouwen voor de beoordeling van de problematiek en niet de etnische afkomst.

Kostwinners met partners zonder of met een laag inkomen (minder dan € 17.500 per jaar) hebben waarschijnlijk minder financiële buffer en achten het AOW-gat mogelijk om die reden meer zorgwekkend.

5.3 Wonen partners met een AOW-gat korter dan 5 jaar in Nederland?

Een zeer ruime meerderheid van de partners met een AOW-gat woont langer dan 5 jaar in Nederland. De percentages variëren van 89% (Surinamers) tot 97% (Marokkanen).

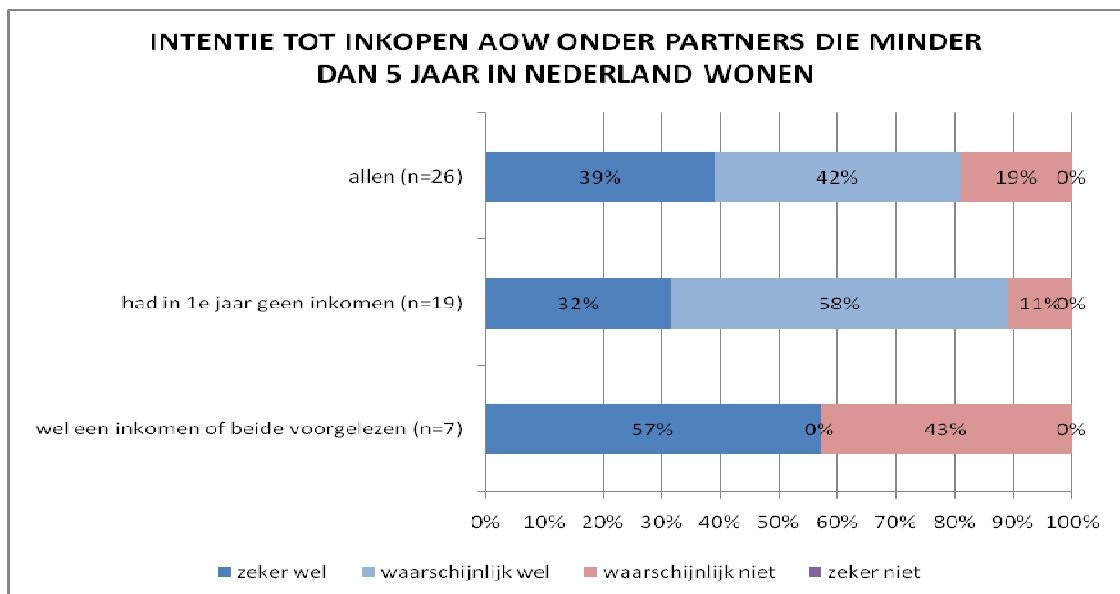
Significant verschillen

1. Surinaams partners wonen significant vaker korter dan 5 jaar in Nederland dan Marokkaanse partners;
2. partners van jonger dan 26 jaar wonen significant korter dan 5 jaar in Nederland.

5.4 Intentie tot inkopen van AOW

De intentie tot inkopen van AOW wordt gesplitst tussen partners die korter dan 5 jaar in Nederland wonen en partners die er al langer wonen.

5.4.1 Koopintentie partners die korter dan 5 jaar in Nederland wonen

Een zeer ruime meerderheid van 81% zegt waarschijnlijk (42%) tot zeker (39%) AOW in te willen kopen.

De groep is veel te klein om uitsplitsingen te maken waarover zinvolle, statistisch betrouwbare uitspraken kunnen worden gedaan. Niettemin valt op dat partners die in hun 1^e jaar in Nederland geen inkomen hadden, meer geneigd zijn om in te kopen.

Interpretatie

Op grond van de interpretatie regel (zie § 4.4.1) zouden de uitkomsten als volgt moeten worden geïnterpreteerd, waarbij als gevolg van de te geringe steekproef de groep '1^e jaar wel een inkomen of beide voorgelezen' buiten beschouwing is gelaten:

- allen (n=26): $39\% + 50\% \times 42\% = 60\%$;
- 1^e jaar geen inkomen (n=19): $32\% + 50\% \times 58\% = 61\%$.

Worden voor deze interpretaties vervolgens de nauwkeurigheidsmarges berekend, dan ontstaat het volgende beeld:

- allen (n=26): antwoord ligt tussen 41% en 79%;
- 1^e jaar geen inkomen (n=19): antwoord ligt tussen 39% en 83%.

De laagste percentages zijn naar ons idee het meest realistisch.

5.4.2 Koopintentie partners die langer dan 5 jaar in Nederland wonen

Wel of geen inkomen tijdens het 1^e jaar in Nederland

Partners die langer dan 5 jaar in Nederland wonen: wel of geen inkomen in het 1^e jaar in Nederland	Marokkanen (n=148)	Turken (n=147)	Surinamers (n=85)
Ja, had toen wel een inkomen	14%	12%	24%
Nee, had toen geen inkomen	65%	78%	48%
Beide aangevinkt/beide premies genoemd	22%	10%	28%

Een zeer ruime meerderheid van de Turkse partners met een AOW-gat en die langer dan 5 jaar in Nederland wonen, had gedurende het 1^e jaar in Nederland wel een inkomen. Onder Marokkanen en met name Surinamers ligt dit aandeel zeer veel lager.

Significante verschillen

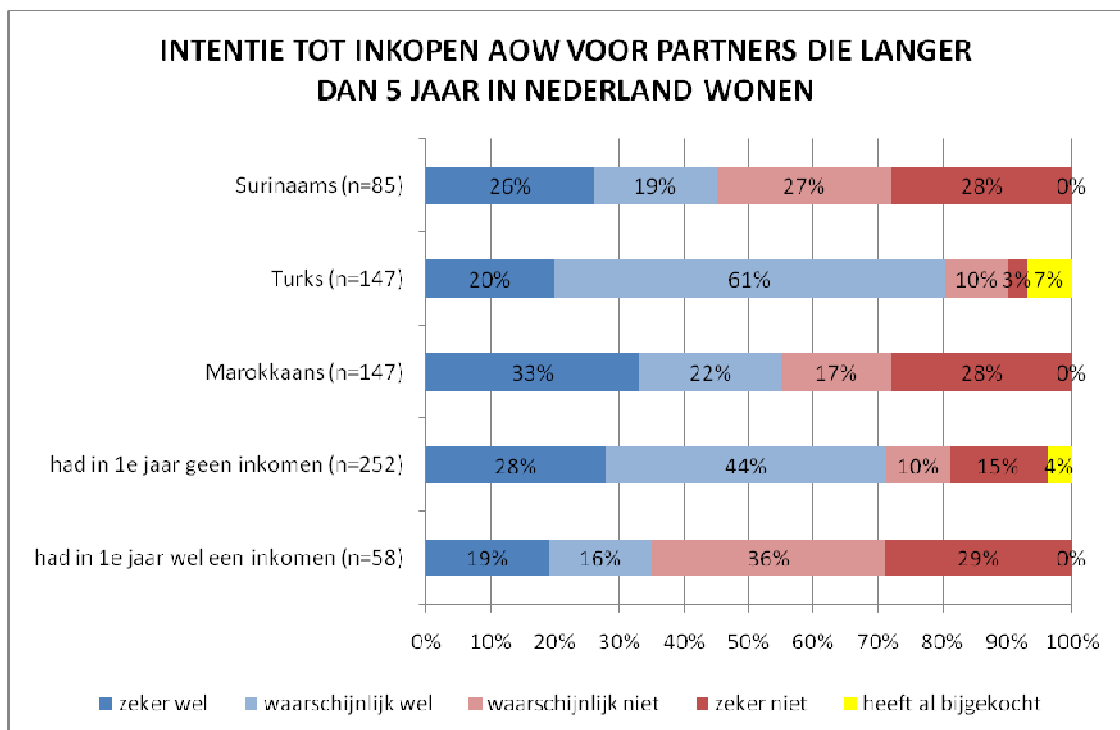
Opmerking vooraf

Bij het toetsen op significante verschillen is de groep aan wie beide premies zijn voorgelezen of waarbij beide antwoorden zijn aangevinkt, buitengesloten.

1. Surinaamse partners hadden tijdens het 1^e jaar in Nederland significant vaker wel een inkomen;
2. partners met een opleidingsniveau van HAVO/VWO of hoger hadden tijdens hun 1^e jaar in Nederland significant vaker wel een inkomen;
3. partners die op dit moment geen inkomen hebben, hadden tijdens hun 1^e jaar in Nederland significant vaker ook geen inkomen.

Intentie tot inkopen AOW voor de partner

De intenties lopen zeer ver uiteen en variëren van 45% via 55% tot een ruime meerderheid van 81% die aangeeft waarschijnlijk tot zeker AOW te willen inkopen voor hun partner. Onder Turken is de intentie veel hoger dan onder de anderen.

De onderste staven van de grafiek laten ook nu weer duidelijk zien dat de intentie sterk wordt beïnvloed door de hoogte van de premie. Deze is immers beduidend lager wanneer de partner tijdens het 1^e jaar in Nederland geen inkomen had.

Vergeleken met de intentie om zelf AOW in te kopen, ligt deze onder Turken voor de partners hoger. Onder Marokkanen en Surinamers zijn beide intenties min of meer gelijk.

Interpretatie

Op grond van de interpretatieregel (zie § 4.4.1) zouden de uitkomsten als volgt moeten worden geïnterpreteerd:

- Marokkanen (n=147): $33\% + 50\% \times 22\% = 44\%$;
- Turken (n=147): $20\% + 50\% \times 61\% = 50\%$;
- Surinamers (n=85): $26\% + 50\% \times 19\% = 35\%$;
- 1^e jaar geen inkomen (n=252): $28\% + 50\% \times 44\% = 50\%$;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=58): $19\% + 50\% \times 16\% = 27\%$.

Worden voor deze interpretaties vervolgens de nauwkeurigheidsmarges berekend, dan ontstaat (bij 95% betrouwbaarheid) het volgende beeld:

- Marokkanen (n=147): antwoord ligt tussen 36% en 54%;
- Turken (n=147): antwoord ligt tussen 43% en 59%;
- Surinamers (n=85): antwoord ligt tussen 25% en 45%;
- 1^e jaar geen inkomen (n=252): antwoord ligt tussen 44% en 56%;
- 1^e jaar wel een inkomen (n=58): antwoord ligt tussen 16% en 38%.

Mede gezien het vaak relatief lage inkomen van de kostwinners, wordt er vanuit gegaan dat de laagste percentages het meest realistisch zijn.

Alternatieve interpretatie

In § 4.4.2 is een alternatieve interpretatie van de intenties geïntroduceerd, waarbij wordt gekeken wie er met een positieve intentie ook in staat zou kunnen zijn om de aankoop echt te doen. Als bepalende factoren zijn toen gekozen:

1. huidige inkomen: vermogen om te kunnen inkopen (koopkracht);
2. wel of geen inkomen tijdens het 1^e jaar in Nederland: hoogte van de premie (kosten).

Deze interpretatie wordt ook in relatie tot de intentie tot inkoop voor de partner gebruikt, waarbij het inkomen van de kostwinner wordt gehanteerd en niet dat van de partner, aangezien dat in de meeste gevallen erg gering is. Wel wordt geselecteerd op het inkomen van de partner tijdens het 1^e jaar in Nederland.

In onderstaande tabel wordt de inkoopintentie weergegeven, berekend met de interpretatieregel (100% 'zeker inkopen' + 50% 'waarschijnlijk inkopen'), waarbij wordt gekeken wat de invloed van de koopkracht en kosten is. De percentages in de rijen zijn steeds berekend op het totaal (zie de 'n' in de bovenste rij).

Inkoopintentie voor partners obv interpretatieregel en invloed van inkomen en kosten	Marokkanen (n=147)	Turken (n=147)	Surinamers (n=85)
Ongefilterd: allen met een positieve inkoopintentie	44% (n=65)	50% (n=74)	35% (n=30)
Filter: bruto inkomen $\geq$ € 17.500/jaar	31% (n=45)	45% (n=66)	21% (n=18)
Filter: bruto inkomen $\geq$ € 17.500/jaar en geen inkomen in 1 ^e jaar in Nederland	22% (n=33)	35% (n=52)	13% (n=11)
Filter: bruto inkomen $\geq$ € 30.000/jaar	10% (n=14)	10% (n=15)	13% (n=11)
Filter: bruto inkomen $\geq$ € 30.000/jaar en geen inkomen in 1 ^e jaar in Nederland	7% (n=10)	3% (n=5)	6% (n=5)

Interpretatie tabel uitkomsten

Ook deze tabel laat duidelijk zien dat het aandeel dat wil (kan) inkopen sterk afneemt, wanneer koopkracht en kosten in de analyse worden betrokken.

Overigens is het goed denkbaar dat ook een deel van de kostwinners voor hun partners die tijdens hun 1^e jaar in Nederland wel een inkomen hadden, besluit om toch voor hun partners AOW in te kopen.

In onderstaande tabel worden enkele scenario's uitgewerkt, waarbij er van wordt uitgegaan dat voor de helft van de partners die in het 1^e jaar in Nederland wel een inkomen hadden, AOW wordt ingekocht. De inkomensnorm wordt als leidraad voor de scenario's gebruikt (zie voor uitleg van de berekening § 4.4.2):

Scenario's inkoopintentie obv huidige inkomen en premiekosten	Marokkanen (n=147)	Turken (n=147)	Surinamers (n=85)
Scenario: bruto inkomen $\geq$ € 17.500/jaar	27%	40%	18%
Scenario: bruto inkomen $\geq$ € 30.000/jaar	8%	7%	9%

Opmerking

De 'afgeleide' koopintenties op basis van inkomen en kosten zijn veel hoger bij de partners dan bij de kostwinners zelf. Mogelijk dat hier aspecten als status en zorgzaamheid een rol spelen, waardoor men ertoe neigt om beter voor de partner te zorgen dan voor zichzelf. Ook is het mogelijk dat een dergelijke houding als meer sociaal wenselijk richting interviewer wordt beschouwd.

Significante verschillen

Onder de volgende groepen is de inkoopintentie voor de partner met een AOW-gat en die langer dan 5 jaar in Nederland woont, significant hoger:

1. Turkse kostwinners in vergelijking tot Surinaamse kostwinners;
2. Partners die voor hun 20^e naar Nederland zijn gekomen;
3. Partners die tijdens hun 1^e jaar in Nederland geen inkomen genoten;
4. Partners van 40 jaar of jonger;
5. Partners met een opleidingsniveau basisschool of hoger;
6. Kostwinners met een inkomen hoger dan € 17.500 bruto per jaar;
7. Kostwinners met een AOW-gat en een positieve intentie om zelf in te kopen (deze intentie is onder Turkse kostwinners significant hoger).

Ten aanzien van het laatste verschil, wordt nog gewezen op het feit dat van de kostwinners die zelf een AOW-gat hebben, maar niet van plan zijn om voor henzelf AOW in te kopen, een meerderheid van 57% (16% 'zeker' en 40% 'waarschijnlijk') van plan is om voor hun partner wel AOW in te kopen. Mogelijke verklaringen zijn wellicht dat men wil laten zien zorgzaam te zijn voor partner en gezin, ook zou een bepaalde mate van trots (status) in dit verband een rol kunnen spelen.

Deze intentie (zelf niet inkopen, maar wel voor de partner) is onder Turkse kostwinners significant hoger dan onder Marokkanen en Surinamers en onder Marokkanen weer significant hoger dan onder Surinamers:

- 86% van de Turkse kostwinners die zelf niet overwegen om AOW in te kopen, overweegt dit wel te doen voor hun partner met een AOW-gat;
- 49% van de Marokkaanse kostwinners die zelf niet overwegen om AOW in te kopen, overweegt dit wel te doen voor hun partner met een AOW-gat;
- 22% van de Surinaamse kostwinners die zelf niet overwegen om AOW in te kopen, overweegt dit wel te doen voor hun partner met een AOW-gat.

VI INKOOPINTENTIE VOOR DE KINDEREN

6.1 Inleiding

Nadat de intentie om AOW in te kopen onder de kostwinners en hun eventuele partners is onderzocht, is nog kort ingegaan op de aanwezigheid van kinderen met een AOW-gat en de intentie om (ook) voor hun AOW in te kopen.

6.2 Aanwezigheid kinderen met een AOW-gat

Of er kinderen met een AOW-gat zijn, is met een drietal vragen vastgesteld. Allereerst is gevraagd of de kostwinner ook kinderen heeft. Daarna is gevraagd of één of meer van die kinderen jonger dan 25 jaar is. En tot slot is gevraagd of één of meer van die kinderen jonger dan 25 jaar pas na zijn of haar 15e verjaardag in Nederland is komen wonen. Worden al deze vragen bevestigend beantwoord, dan zijn er inderdaad kinderen met een AOW-gat.

De resultaten staan in onderstaande tabel. Daarbij gaan steeds per vraag alleen de kostwinners die 'ja' antwoorden door naar de volgende vraag. De steekproef wordt dus steeds smaller.

3 vragen om de aanwezigheid van kinderen met een AOW-gat vast te stellen			
1. Heeft kostwinner kinderen?	Marokkanen (n=300)	Turken (n=221)	Surinamers (n=266)
Ja	76%	86%	78%
2. Is één of meer kinderen jonger dan 25 jaar	Marokkanen (n=229)	Turken (n=190)	Surinamers (n=206)
Ja	90%	83%	86%
3. Is één of meer kinderen na zijn of haar 15e in Nederland komen wonen?	Marokkanen (n=205)	Turken (n=158)	Surinamers (n=176)
Ja	2%	3%	6%

Een zeer ruime meerderheid van de ondervraagde kostwinners heeft kinderen en veruit de meeste gevallen is op zijn minst één van deze kinderen jonger dan 25. Echter, om een AOW-gat te hebben, moeten deze kinderen pas na hun 15e in Nederland zijn komen wonen. Aan deze laatste eis voldoet slechts een zeer kleine minderheid, variërend van 2% onder de Marokkaanse kostwinners tot 6% onder de Surinamers.

Uiteindelijk zijn er over de hele steekproef (n=787) in totaal n=20 kostwinners met kinderen met een AOW-gat. Gezien de geringe omvang van deze groep, is het niet zinvol hier allerlei statistische bewerkingen op los te laten.

6.2 Intentie om AOW in te kopen voor de kinderen

Voordat naar de intentie tot inkopen voor de kinderen is gevraagd, is eerst nog nagegaan of de betreffende kinderen korter of langer dan 5 jaar in Nederland wonen.

Woont één of meer kinderen met een AOW gat korter of langer dan 5 jaar in Nederland	Allen (n=20)
Korter dan 5 jaar in Nederland	25%
Langer dan 5 jaar in Nederland	75%

Driekwart van de betreffende kinderen woont al langer dan 5 jaar in Nederland. Voor hen is dus de eenmalige regeling van de overheid nodig om AOW te kunnen inkopen.

Intentie tot inkopen AOW voor de kinderen	Allen (n=20)
Zeker wel	20% (n=4)
Waarschijnlijk wel	50% (n=10)
Waarschijnlijk niet	30% (n=6)
Zeker niet	0% (n=0)

Een ruime meerderheid van de kostwinners geeft aan waarschijnlijk (50%) tot zeker (20%) AOW te willen inkopen voor hun kinderen.

Interpretatie

Gezien de zeer geringe omvang van de steekproef, zijn deze percentages niet meer dan een indicatie en is het niet verantwoord om ze op de gehele populatie te projecteren.

BIJLAGEN

VRAGENLIJST ONDERZOEK INTENTIE INKOPEN AOW

W1. Naam enquêteur:.....

W2. Stad

- 1 Amsterdam West
- 2 Amsterdam Bijlmer
- 3 Amsterdam Dappermarkt
- 4 Rotterdam Noord
- 5 Rotterdam Zuidplein
- 6 Den Haag Haagse Markt
- 7 Utrecht Lombok
- 8 Anders, nl.....

W3. Etniciteit respondent

- 1 Marokkaans
- 2 Turks
- 3 Surinaams-Creools
- 4 Surinaams-Hindoestaans
- 5 Surinaams-Overig

W4. Sekse respondent

- 1 man
- 2 vrouw

Opmerkingen:

.....
.....
.....

Goedemorgen/middag/avond. Mijn naam is _____ van onderzoeksbureau MCA Communicatie.
We zijn op dit moment bezig met een onderzoek naar het AOW-gat. Het gesprek duurt ongeveer 12 minuten.
Alle gegevens worden uiteraard anoniem verwerkt.

1. Zou u aan dit onderzoek willen meewerken?

1. ja → ga naar vraag 2
2. nee → einde vragenlijst

ENQ. Turf totaal aantal personen dat je hebt aangesproken om deel te nemen voordat je iemand vond die mee wilde doen (persoon die je enquêteert niet meetellen)

2. Bent u in Nederland geboren?

1. ja → *einde vragenlijst*
2. nee

3. Bent u de hoofdkostwinner in uw huishouden?

(ENQ. = *persoon die de grootste bijdrage levert in het inkomen van het huishouden*)

1. ja
2. nee → *einde vragenlijst*

4. Was u of uw partner jonger of ouder dan 15 jaar toen u/jullie naar Nederland kwam?

1. Ik was jonger dan 15 jaar, mijn partner was ouder dan 15 jaar → ga naar vraag 5
2. Ik was ouder dan 15 jaar, mijn partner was jonger dan 15 jaar, → ga naar vraag 5
3. We waren alle twee jonger dan 15 jaar → *Einde vragenlijst*
4. We waren alle twee ouder dan 15 jaar → ga naar vraag 5
5. Ik heb geen partner, ik was ouder dan 15 jaar toen ik naar Nederland kwam → ga naar vraag 5
6. Ik heb geen partner ik was jonger dan 15 jaar toen ik naar Nederland kwam → *Einde vragenlijst*

<i>Deel 1: kennis over AOW</i>
----

5. Wist u dat de mensen van 65 jaar en ouder een AOW uitkering van de overheid ontvangen?

1. Ja
2. Nee

6. Iemand die na zijn 15de in Nederland is komen wonen, is niet altijd verzekerd geweest voor de AOW. Men spreekt dan over een AOW gat. Heeft u wel eens van een AOW gat gehoord?

1. Ja
2. Nee

7. Als er sprake is van een AOW-gat dan zal de AOW-uitkering minder hoog zijn. Wist u dat?

1. Ja
2. Nee

8. Wist u dat het mogelijk is om AOW bij te kopen, zodat u later een hogere AOW-uitkering krijgt?

1. Ja
2. Ja en ik heb al AOW ingekocht _ ga naar Deel 6
3. Nee

9. Selectievraag: Is de respondent na zijn/haar 15de naar Nederland gekomen?

1. Ja
2. Nee → ga naar Deel 6

Deel 2: omvang van het AOW-gat en intentie tot bijkoop

10. Op welke leeftijd bent u naar Nederland gekomen?

.....jaar

11. Ik laat u nu een voorbeeld zien: Stel u bent nu 65 jaar bent en gehuwd,

dan zou u € ENQ. omcirkel bedrag AOW per maand ontvangen in plaats van ongeveer € 700.

Wat vindt u hiervan?

1. heel erg zorgwekkend
2. best zorgwekkend
3. niet echt zorgwekkend
4. helemaal niet zorgwekkend

leeftijd naar/in NL	AOW bedrag per maand	verschil
16-20 jaar	€655	€40
21-25 jaar	€590	€110
26-30 jaar	€515	€180
31-35 jaar	€445	€250
36-40 jaar	€380	€320
41-45 jaar	€310	€390
46-50 jaar	€240	€460
51-55 jaar	€170	€530
56-60 jaar	€100	€600
61-64 jaar	€30	€670

12. Woont u op dit moment korter dan 5 jaar in Nederland?

1. ja
2. nee, ik woon langer dan 5 jaar in Nederland → ga naar Deel 4

Deel 3: intentie tot bijkoop (geen eenmalige regeling nodig)

13a Bij de vorige vraag heeft u gezien dat u een AOW-gat heeft. U kan AOW bijkopen. Ik laat u nu een voorbeeld zien hoeveel het kost om het AOW-gat kleiner te maken zodat u een hogere AOW uitkering ontvangt.

Had u in het eerste jaar inkomen toen u in Nederland was?

1. Ja -> *ENQ. Lees alleen voorbeeld 1 Wel inkomen voor*
2. Nee -> *ENQ. Lees alleen voorbeeld 2 GEEN inkomen voor*

Voorbeeld 1 WEL INKOMEN

Stel u verdiende het eerste jaar dat u in Nederland was € 7.500 (ENQ. = bruto, en circa 16.500 gulden) U moet dan 10 jaar lang elke maand .....ENQ omcirkel het bedrag betalen.

leeftijd naar/in NL	Kosten per maand
16-20 jaar	€40
21-25 jaar	€100
26-30 jaar	€165
31-35 jaar	€215
36-40 jaar	€260
41-45 jaar	€300
46-50 jaar	€340
51-55 jaar	€545
56-60 jaar	€2.000
61-64 jaar	€2.300

Voorbeeld 2 GEEN INKOMEN

Stel u verdiende het eerste jaar dat u in Nederland was € 0 , u had dus geen inkomen. U moet dan 10 jaar lang elke maand ..... ENQ omcirkel het bedrag betalen

leeftijd naar/in NL	Kosten per maand
16-20 jaar	€10
21-25 jaar	€25
26-30 jaar	€35
31-35 jaar	€45
36-40 jaar	€50
41-45 jaar	€60
46-50 jaar	€65
51-55 jaar	€85
56-60 jaar	€310
61-64 jaar	€400

13b. Wanneer u deze bedragen uit de voorbeelden hoort, denkt u dan dat u AOW zou willen bijkopen?

1. Ja, ik zou zeker AOW bijkopen → ga naar Deel 6
2. Ja, ik zou waarschijnlijk wel AOW bijkopen → ga naar Deel 6
3. Nee, ik zou waarschijnlijk geen AOW bijkopen → ga naar Deel 5
4. Nee, ik zou zeker geen AOW bijkopen → ga naar Deel 5

Deel 4: intentie tot bijkoop (wel eenmalige regeling nodig)

14. U woont al langer dan 5 jaar in Nederland. Daarom kunt u geen AOW meer bijkopen.

Wist u dit?

1. Ja
2. Nee

15a. Misschien besluit de overheid dat er een ‘eenmalige regeling’ komt zodat u toch AOW kunt

bijkopen. Ik laat u twee voorbeelden zien, welk bedrag u moet betalen om een hogere

AOW-uitkering te krijgen.

ENQ. check aan de hand van SVB-tabel 3 de indicatie van de premie (kijk bij de leeftijd waarop iemand in Nederland is komen wonen).

Voorbeeld 1

Stel u verdiende het eerste jaar dat u in Nederland was € 7.500 (ENQ. = bruto, en circa 16.500 gulden)

U moet dan 10 jaar lang elke maand ..... ENQ noteer bedrag betalen.

Voorbeeld 2

U verdiende het eerste jaar dat u in Nederland was € 0.

U moet dan 10 jaar lang elke maand ..... ENQ noteer bedrag betalen.

15b. Wanneer u deze bedragen hoort, denkt u dan dat u AOW zou willen bijkopen?

1. ja, ik zou zeker AOW bijkopen → ga naar Deel 6
2. ja, ik zou waarschijnlijk wel AOW bijkopen → ga naar Deel 6
3. nee, ik zou waarschijnlijk geen AOW bijkopen
4. nee, ik zou zeker geen AOW bijkopen

Deel 5: motivatie negatieve intentie bijkoopregeling

16. Waarom zou u waarschijnlijk/zeker geen AOW bijkopen?

1. ik vind de premie te hoog/het is me te duur
2. Ik heb er op dit moment geen geld voor
3. ik reken er op dat mijn AOW aangevuld zal worden vanuit de bijstand
4. Ik heb voldoende pensioen in het buitenland opgebouwd
5. ik heb voor dichten AOW-gat al een koopsompolis/lijfrente afgesloten
6. Het inkomen van mijn partner is groot genoeg om het AOW-gat op te vangen
7. ik heb voldoende andere inkomsten
8. ik vertrouw er niet op dat de AOW in de huidige vorm nog bestaat als ik 65 ben
9. anders, nl.: .....

Deel 6: intentie tot bijkoop voor partner

17. NIET HARDOP VOORLEZEN = Selectie vraag: Heeft de respondent een partner? Zie vraag 4.

1. Ja → ga naar vraag 18
2. Nee → ga naar vraag Deel 7

18. Was uw partner op het moment dat hij/zij in Nederland kwam wonen jonger was dan 16 jaar?

1. ja, ik heb een partner die in Nederland woont en die was toen hij/zij in Nederland kwam wonen niet jonger dan 16 jaar
2. ja, ik heb een partner die in Nederland woont en die was toen hij/zij in Nederland kwam wonen wel jonger dan 16 jaar → ga naar Deel 7
3. nee, ik heb geen partner die in Nederland woont → ga naar Deel 7
4. nee, ik heb helemaal geen partner → ga naar Deel 7
5. mijn partner is in Nederland geboren → ga naar Deel 7

19. Hoe oud was uw partner toen hij/zij naar Nederland kwam?

.....jaar

20. Ik laat u nu een voorbeeld zien: Stel uw partner is nu 65 jaar, dan zou hij/zij

€ ENQ. omcirkel bedrag AOW per maand ontvangen in plaats van ongeveer € 700.

Wat vindt u hiervan?

1. heel erg zorgwekkend
2. best zorgwekkend
3. niet echt zorgwekkend
4. helemaal niet zorgwekkend

leeftijd naar/in NL	AOW bedrag per maand	verschil
16-20 jaar	€655	€40
21-25 jaar	€590	€110
26-30 jaar	€515	€180
31-35 jaar	€445	€250
36-40 jaar	€380	€320
41-45 jaar	€310	€390
46-50 jaar	€240	€460
51-55 jaar	€170	€530
56-60 jaar	€100	€600
61-64 jaar	€30	€670

21 Woont uw partner op dit moment korter dan 5 jaar in Nederland?

1. ja
2. nee, mijn partner woont langer dan 5 jaar in Nederland → ga naar vraag 23A

22a. Ik heb u laten zien dat uw partner een AOW-gat heeft. Hij/zij kan AOW bijkopen. Ik laat u nu twee voorbeelden zien hoeveel het kost om het AOW-gat kleiner te maken zodat uw partner een hogere AOW uitkering ontvangt.

Voorbeeld 1

Stel uw partner verdiende het eerste jaar dat hij/zij in Nederland was € 7. 500 (ENQ. = bruto, en circa 16.500 gulden) Hij/zij moet dan 10 jaar lang elke maand .....ENQ omcirkel het bedrag betalen.

leeftijd naar/in NL	Kosten per maand
16-20 jaar	€40
21-25 jaar	€100
26-30 jaar	€165
31-35 jaar	€215
36-40 jaar	€260
41-45 jaar	€300
46-50 jaar	€340
51-55 jaar	€545
56-60 jaar	€2.000
61-64 jaar	€2.300

Voorbeeld 2

Stel uw partner verdiende het eerste jaar dat hij/zij in Nederland was € 0 , hij/zij had dus geen inkomen. Hij/zij moet dan 10 jaar lang elke maand ..... ENQ omcirkel het bedrag betalen

leeftijd naar/in NL	Kosten per maand
16-20 jaar	€10
21-25 jaar	€25
26-30 jaar	€35
31-35 jaar	€45
36-40 jaar	€50
41-45 jaar	€60
46-50 jaar	€65
51-55 jaar	€85
56-60 jaar	€310
61-64 jaar	€400

22b. Wanneer u deze bedragen uit de voorbeelden hoort, denkt u dan dat uw partner AOW zou willen bijkopen?

1. Ja, hij/zij zou zeker AOW bijkopen → ga naar Deel 7
2. Ja, hij/zij zou waarschijnlijk wel AOW bijkopen → ga naar Deel 7
3. Nee, hij/zij zou waarschijnlijk geen AOW bijkopen → ga naar Deel 7
4. Nee, hij/zij zou zeker geen AOW bijkopen → ga naar Deel 7

23A. Uw partner woont al te lang in Nederland om gebruik te maken van de bijkoopregeling. Uw partner kan wel AOW bijkopen wanneer de regering tot een eenmalige bijkoopregeling besluit. Ik laat u twee voorbeelden zien. De voorbeelden laten zien welk bedrag uw partner moet betalen om een hogere AOW-uitkering te krijgen.

ENQ. check aan de hand van SVB-tabel 3 de indicatie van de premie (kijk bij de leeftijd waarop iemand in Nederland is komen wonen).

Voorbeeld 1

Stel uw partner verdiende het eerste jaar dat hij/zij in Nederland was € 7. 500 (ENQ. = bruto, en circa 16.500 gulden) Uw partner moet dan 10 jaar lang elke maand ..... ENQ noteer bedrag betalen om een hogere AOW uitkering te krijgen.

Voorbeeld 2

Stel uw partner verdiende het eerste jaar dat u in Nederland was € 0.

Uw partner moet dan 10 jaar lang elke maand ..... ENQ noteer bedrag betalen om een hogere AOW uitkering te krijgen.

23b. Wanneer u deze bedragen hoort, denkt u dan dat uw partner AOW zou willen bijkopen?

1. ja, mijn partner zou zeker AOW bijkopen
2. ja, mijn partner zou waarschijnlijk AOW bijkopen
3. nee, mijn partner zou waarschijnlijk geen AOW bijkopen
4. nee, mijn partner zou zeker geen AOW bijkopen
5. mijn partner heeft al AOW bijgekocht

Deel 7: intentie tot bijkoop voor de kinderen

24. Heeft u kinderen ?

1. ja
2. nee → ga naar Deel 8

25. Is één of meerdere kinderen jonger dan 25 jaar?

1. ja
2. nee → ga naar Deel 8

26. Is één of meerdere kinderen na zijn/haar 15de verjaardag in Nederland komen wonen?

1. ja
2. nee → ga naar Deel 8

27. Woont één of meerdere kinderen korter dan 5 jaar in Nederland

1. ja kind(eren) wonen korter dan 5 jaar in Nederland
2. nee kind(eren) wonen langer dan 5 jaar in Nederland

28. Wanneer uw kinderen geen inkomen hadden voordat zij in Nederland kwamen wonen,

dan is de premie om AOW bij te kopen voor hen ongeveer € 25,- per maand gedurende 10 jaar. Zij krijgen dan vanaf hun 65ste verjaardag een hogere AOW-uitkering.

Wanneer u dit hoort, zou u voor uw kind(eren) AOW willen bijkopen?

1. zeker wel
2. waarschijnlijk wel
3. waarschijnlijk niet
4. zeker niet
5. heeft/hebben al AOW bijgekocht

Deel 8: Achtergrond kenmerken

29. Enquêteur: noteer de sekse van de respondent:

1. man
2. vrouw

30. Wat is uw leeftijd?

..... Jaar

31. Wat is de leeftijd van uw partner?

1. .... jaar
2. Niet van toepassing heeft geen partner

32. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

1. Basisonderwijs
2. VMBO/MAVO
3. HAVO/VWO
4. MBO
5. HBO/WO
6. Ben niet naar school geweest

33. Wat is de hoogst afgeronde opleiding van uw partner?

1. niet van toepassing heb geen partner
2. Basisonderwijs
3. VMBO/MAVO
4. HAVO/VWO
5. MBO
6. HBO/WO
7. Is niet naar school geweest

34. Wat is uw belangrijkste bron van inkomen?

1. Vast dienstverband
2. Tijdelijk dienstverband
3. Zelfstandig ondernemer
4. WAO-uitkering
5. Bijstandsuitkering
6. Heb geen eigen inkomen

35. Kunt u aangeven wat uw persoonlijk bruto jaarinkomen is? (ENQ. laat antwoorden zien)

1. Nihil; geen (eigen) inkomen
2. minder dan € 17.500,=
3. € 17.500,= tot € 30.000,=
4. € 30.000,= tot € 50.000,=
5. € 50.000,= of meer
6. Wil het niet zeggen
7. Weet niet

36. Kunt u aangeven wat het bruto jaarinkomen van uw partner is?

1. niet van toepassing ik heb geen partner
2. nihil, partner heeft geen inkomen
3. minder dan € 17.500,=
4. € 17.500,= tot € 30.000,=
5. € 30.000,= tot € 50.000,=
6. € 50.000,= of meer
7. weet niet

BEDANKT VOOR UW MEDEWERKING

BIJLAGE: TABEL 3

**SVB-tabel 3 (De genoemde bedragen zijn premies per maand)
INKOMEN € 7.500 IN EERSTE JAAR IN NEDERLAND**

Leeftijd bij aankomst	Huidige leeftijd								
	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-64
16-20	45	50	45	45	50	55	65	100	265
21-25		120	140	125	120	140	145	265	1.015
26-30			190	225	200	195	225	360	1.620
31-35				265	315	280	265	475	1.865
36-40					340	400	355	515	2.270
41-45						415	490	655	2.215
46-50							490	865	2.890
51-55								840	3.640
56-60									3.550

GEEN INKOMEN IN EERSTE JAAR IN NEDERLAND

Leeftijd bij aankomst	Huidige leeftijd								
	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-64
16-20	15	10	10	10	10	10	5	5	15
21-25		35	20	15	25	25	20	20	50
26-30			60	30	25	40	40	45	130
31-35				85	45	35	55	90	245
36-40					105	55	45	100	330
41-45						130	70	85	440
46-50							155	125	380
51-55								265	530
56-60									1.110